

Clár na nÁbhar

Brollach ón gCathaoirleach 3

Forbhreathnú ar an mbliain ón bPríomhfheidhmeannach 5

1. Á fhágáil níos éasca iompar poiblí a úsáid 9
2. Feabhas a chur ar chaighdeán na seirbhísí bus agus iarnróid 13
3. Pleanáil níos fearr don todhchaí 23
4. Ag cuidiú maidir le patrúin taistil daoine a athrú 29
5. Infheistíocht a dhéanamh don todhchaí 33
6. Rialáil an tionscail tacsaithe 39
7. Faisnéis chorparáideach 43

AGUISÍN A Comhaltaí an bhoird 47

AGUISÍN B Ról an Údaráis Náisiúnta Iompair 49

1330 Dublin Airport

IRIZAR

Bus Eireann

12-0-3392

Brollach

ón gCathaoirleach

Tá áthas orm an tríú Tuarascáil Bhliantúil de chuid an Údaráis Náisiúnta Iompair a chur i láthair. Bhí 2012 ar an mbliain ba ghnóthaí agus ba dhéine fós don Údarás, mar thugamar faoi réimse freagrachtaí oibre nua.

Chuir an Bord fáilte roimh chinneadh an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt go luath in 2012 freagracht a shannadh don Údarás i ndáil leis an gClár Iompair Tuaithe. Mar thoradh ar an iompar tuaithe a bheith ina chuid de shainchúram an Údaráis, is fearr a bheidh muid in ann gréasán iompair phoiblí comhtháite a fhorbairt ar fud an Stáit.

Tugadh freagracht don Údarás freisin as forfheidhmiú Rialachán 1177/2010 de chuid an AE, maidir le cearta paisinéirí agus iad ag taisteal ar muir agus ar uiscebhealaí intíre. Comhlánaíodh leis sin ról an Údaráis i ndáil le cearta paisinéirí iarnróid agus leanadh leis an treocht um dhíriú níos mó ar thomhaltóirí ar fud an AE.

Ar cheann de phríomhdhúshláin na bliana 2012 bhí seirbhísí cuimsitheacha iompair phoiblí a chothabháil i gcomhthéacs cistithe Stáitchiste shrianta, dúshlán ar cuireadh leis mar gheall go raibh éileamh ó phaisinéirí fós lag mar gheall ar an gcúlú eacnamaíochta.

Níl aon éalú ón ngá infheistíocht mhór a dhéanamh chun an bonneagar iompair phoiblí a chothabháil agus a fheabhsú i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. I dtaca leis sin, cuireadh fáilte roimh chinneadh an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt socruithe a cheadú do thógáil Luas Traschathrach (ar a dtugtaí Luas BXD). Díreoidh an tÚdarás go tréan ar chur i bhfeidhm rathúil an tionscadail sin.

D'éascair réimse oibre tábhachtach nua de chuid an Údaráis ó chur chun feidhme na ngníomhartha atá in athbhreithniú an Rialtais ar an tionscal tacsaithe. Mar thoradh ar an ollchóiriú cuimsitheach sin ar na rialuithe rialála, beidh seirbhís tacsáí ar chaighdeán níos airde ar fáil don phobal.

In 2012, lean an Bord ag aghaidh ag cur an-bhéim ar bhainistíocht stuama an Údaráis ar a chuid oibríochtaí suntasacha airgeadais.

I mo cháil mar Chathaoirleach, tá mé sásta go leanfaidh an Bord ar aghaidh ag comhlíonadh a chuid freagrachtaí go dúthrachtach agus go héifeachtach agus gabhaim buíochas le mo chomhghleacaithe ar an mBord as an méid a rinne siad i rith na bliana 2012.

Mar fhocal scoir, tá áthas ar chomhaltaí an Bhoird agus orm féin aitheantas a thabhairt don dul chun cinn suntasach a rinne lucht bainistíochta sinsearaí an Údaráis agus a gcuid foirne in 2012, mar atá leagtha amach sa Tuarascáil Bhliantúil seo.

John Fitzgerald, Cathaoirleach
Meitheamh 2013

Forbheathnú ar an mbliain

ón bPríomhfheidhmeannach

In 2012, lean an tÚdarás ag díriú ar fhaisnéis níos fearr agus seirbhísí comhtháite a chruthú don chustaiméir iompair phoiblí.

Rinneadh dul chun cinn suntasach maidir le feidhmiú céimneach an chórais faisnéise fíor-ama do phaisinéirí le haghaidh busanna. Seoladh Pleanálaí Turais Náisiúnta i mí an Mheithimh, lenar clúdaíodh turais iompair phoiblí ar sheirbhísí bus, iarnróid agus farantóireachta de chuid na n-oibreoirí go léir in Éirinn. Leathnaíodh an láithreán Gréasáin Transport for Ireland chun feidhmiú mar 'ionad ilfhreastail' le haghaidh úsáideoirí iompair phoiblí in Éirinn, lena n-áirítear cuairteoirí ón gcoigríoch.

Bhrúigh an tÚdarás ar aghaidh le cur i bhfeidhm an Chárta Léime i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. D'éirigh go maith leis an tionscadal sin. Faoi dheireadh 2012, bhí níos mó ná 12 milliún turas déanta ag baint úsáide as Cártaí Léime. Bhí an t-aiseolas ón bpobal taistil thar a bheith dearfach.

Ag deireadh na bliana, d'fhoilsigh an tÚdarás an chéad cheann i sraith de léarscáileanna comhtháite iompair do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, ar féidir le húsáideoirí bus agus iarnróid í a íoslódáil. Leis an léarscáil sin, ceartaíodh bearna mhór maidir le mapáil seirbhísí i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Le linn 2013, beidh na léarscáileanna sin le feiceáil i bpainéil taispeántais ar na sráideanna agus ag stáisiúin iarnróid.

Dúshlán leanúnach arbh ea é in 2012 an clúdach is leithne is féidir de sheirbhísí iarnróid agus bus a choimeád ar fud an Stáit. Lean na cuideachtaí faoi úinéireacht an Stáit – Bus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann – ag tabhú easnamh, go feadh méid gur cuireadh cistiú Stáitchiste éigeandála €36 milliún ar fáil don Údarás chun seirbhísí a fhóirdheonú. Cuireadh an chuid is mó den chistiú éigeandála sin ar fáil d'Iarnród Éireann.

Cuireadh athruithe an-suntasacha ar an ngréasán busanna i bhfeidhm i mBaile Átha Cliath trí chur chun feidhme leanúnach Network Direct, agus i gCorcaigh, i nGaillimh agus i Luimneach trí chur chun feidhme athbhreithnithe seirbhíse an Údaráis. Chabhraigh siadsan go mór chun costais a laghdú agus feabhas a chur ar an tseirbhís don phobal.

Don chustaiméir, ar ndóigh, cúram bunúsach is ea costas an iompair phoiblí. Ar an drochuair, mar gheall ar an laghdú leanúnach ar mhéid an fhóirdheontais atá ar fáil do sheirbhísí iompair phoiblí, b'éigean don Údarás méadú ar na táillí a cheadú ar sheirbhísí bus agus iarnróid fóirdheontais d'fhonn an leibhéal reatha seirbhísí a choimeád.

I Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, mhaolaigh an tÚdarás na méaduithe ar na táillí do chustaiméirí an Chárta Léime, a chabhraigh chun rogha eile a bhí níos saoire ná táillí airgid thirim a chur ar fáil do chomaitéirí. Mar is gnáth, is é an dúshlán atá le sárú ag an Údarás an méadú ar an táille a shocrú ar leibhéal trína gcinnteofar an chomhréir is fearr idir na costais a bhaineann le hiompar poiblí a oibriú agus an t-ioncam a fhabhraíonn uaidh, agus na seirbhísí iad féin á gcosaint freisin.

Bhí oibreoirí busanna tráchtála thíos leis an éileamh lag ó phaisinéirí chomh maith, agus tharraing oibreoirí ceadúnaithe siar ó sheirbhísí áirithe. Bhí sé de chúram ar an Údarás bealach a fháil chun an éifeacht ar an bpobal a mhaolú. Rinneamar seirbhísí áirithe iompair tuaithe a athchumrú agus shíníomar conradh seirbhísí iompair phoiblí le hoibreoir bus tráchtála i mí na Samhna, maidir le soláthar seirbhísí bus idir Áth na nUrlainn agus Port Laoise. Ba é sin an chéad chonradh seirbhíse poiblí a bronnadh ar oibreoir bus eile seachas Bus Átha Cliath nó Bus Éireann.

Sa chomhthéacs sin, bhí sé tráthúil gur shann an Rialtas freagracht as bainistiú an Chláir Iompair Tuaithe don Údarás i lár na bliana. Is é an tasc a tugadh don Údarás ná seirbhísí iompair tuaithe níos éifeachtúla agus níos éifeachtaí ó thaobh costais de a fhorbairt, atá comhtháite níos fearr le seirbhísí bus agus iarnróid réigiúnacha agus náisiúnta. Ní mór dúinn freisin athbhreithniú a dhéanamh ar na struchtúir le haghaidh seirbhísí iompair tuaithe a sheachadadh agus coigiltis a fháil chun a chinntiú go leanfar ar aghaidh leis na seirbhísí ríthábhachtacha sin i gcomhthéacs na n-acmhainní airgeadais laghdaithe atá ar fáil. Agus struchtúir fhadtéarmacha inmharthana á chruthú aige, tá fonn ar an Údarás na gnéithe rathúla go léir a bhaineann leis na seirbhísí iompair tuaithe atá ann cheana féin a choinneáil agus tógáil orthu.

Conarthaí reatha an Údaráis le Bus Átha Cliath agus Bus Éireann um sheirbhísí iompair phoiblí, i ndáil le seirbhísí bus agus iarnróid a sholáthar, rachaidh siad in éag faoi dheireadh na bliana 2014. Tá an tÚdarás i dteideal conarthaí díreacha a bhronnadh ina dhiaidh sin ar Bhus Átha Cliath agus ar Bhus Éireann nó féadfaidh sé tairiscintí iomaíocha a iarraidh maidir le roinnt de na seirbhísí sin nó gach ceann díobh. I mí an Mheithimh, chuir an tÚdarás fáilte roimh aighneachtaí ón bpobal taistil agus ó oibreoirí bus, chun treoir a thabhairt dá chuid breithniúchán ar an gcur chuige is ceart a ghlacadh.

Tá clár infheistíochta caipitil luachmhar le haghaidh iompair phoiblí arna chothabháil ag an Rialtas. I mí Dheireadh Fómhair, seachadadh an chéad cheann de 80 bus nua dhá stór, atá inrochtana agus neamhdhíobhálach don chomhshaol, do Bhus Átha Cliath faoina chonradh seirbhísí iompair phoiblí leis an Údarás. Áirítear ar na busanna nua a lán gnéithe nua sábháilteachta agus slándála, chomh maith le Wi-Fi saor in aisce agus áiseanna eile do phaisinéirí. Mar gheall go bhfuil doirse láir ar na busanna nua sin, is tapúla a bheidh daoine ag dul ar an mbus agus ag tuirlingt de ag na stadanna bus.

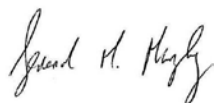
Ag féachaint chun cinn, d'fhoilsigh an tÚdarás tuarascáil mhionsonraithe ar an scóip le haghaidh uasghrádú a dhéanamh ar bhealaí bus ard-acmhainne i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath ionas go mbeadh siad ar chaighdeán lána ghasa. Aithníodh sa tuarascáil dhá chonair traschathrach a d'fhéadfaí uasghrádú a dhéanamh orthu, agus ar bhfiú obair níos mionsonraithe a dhéanamh ina leith.

Rinne an tÚdarás cistiú ar raon leathan de thionscadail iompair níos lú i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath agus sna príomhchathracha réigiúnacha. Áiríodh leis na tionscadail sin tosaíocht do bhusanna, bearta rothaíochta agus siúil, agus cláir le haghaidh ár gcuid seirbhísí a fhágáil níos inrochtana don phobal.

In 2012 tugadh faoin atheagrú is mó ar rialáil tacsaithe ó bunaíodh rialtóir neamhspleách náisiúnta don earnáil in 2003. Chomh maith leis sin, cuireadh i gcrích athbhreithniú ar an uastáille náisiúnta do thacsaithe.

Ós rud é gurb ionann ioncam an Údaráis agus a chuid caiteachais agus níos mó ná €500 milliún in aghaidh na bliana, is léir go bhfuil gá le rialuithe airgeadais láidre. In 2012 thugamar isteach córas nua bainistíochta airgeadais a chuirfidh ar ár gcumas freastal níos fearr a dhéanamh ar ár gcuid riachtanas tuairiscithe agus cuntasáíochta. Thugamar isteach freisin córas tuairiscithe tionscadal Gréasán-bhunaithe, le haghaidh deontais chaipitil d'údaráis áitiúla agus do ghníomhaireachtaí cistithe eile.

Tá súil agam go mbeidh faisnéis úsáideach le fáil ag léitheoirí sa Tuarascáil Bhliantúil seo. Cé nach gclúdaítear inti gach gné dár gcuid gníomhaíochtaí, tugtar léargas leathan inti ar an dul chun cinn a baineadh amach in 2012.

Gerry Murphy, *Príomhfheidhmeannach*
Meitheamh 2013

16 Ballinteer
16A Nutgrove
16 Ballinteer
Harrington Street

Due

1min

15min

Time 15:58

Á fhágáil níos éasca iompar poiblí a úsáid

Cuireann an teicneolaíocht chliste deiseanna nua ar fáil chun freastal níos fearr a dhéanamh ar úsáideoirí iompair phoiblí.

An Cárta Léime (Leap Card)

Tá an tÚdarás tar éis gnéithe breise a fhorbairt agus a sheoladh chun cur leis an gCárta Léime bunaidh, ar sparán leictreonach é. Cuireadh ar chumas mheaisíní díola ticéad larnród Éireann na Cártaí Léime a dháileadh agus breisiú creidmheasa a chur leo, rud a chur go mór leis na roghanna do chustaiméirí an Chárta Léime. Cuireadh i bhfeidhm uasteorainn laethúil agus sheachtainiúil maidir le muirir Chárta Léime i gcás na seirbhísí Luas. Leis sin, cinntítear go ngearrfar uasmhéid de €6.40 in aghaidh an lae agus €23.50 in aghaidh na seachtaine ar úsáideoirí fásta an Chárta Léime, ar úsáid neamhtheoranta a bhaint as na seirbhísí Luas.

Sheol an tÚdarás leagan mac léinn den Chárta Léime i mí Mheán Fómhair dóibh siúd atá i mbun staidéir lánaimseartha. Leis sin, cuireadh feidhmiúlacht Cárta Léime le cárta taistil traidisiúnta na mac léinn agus bhí an-tóir air.

Faoi dheireadh na bliana 2012, bhí beagnach 200,000 Cárta Léime eisithe, agus rinneadh tuairim is 1.4 milliún turas gach mí ag baint úsáide as cártaí Léime.

Faisnéis fíor-ama do phaisinéirí

Cuireadh i gcríoch feidhmiú céimnithe na gcomharthaí faisnéise fíor-ama do phaisinéirí i mBaile Átha Cliath agus i gCorcaigh, a bheag nó a mhór, le linn 2012. I gCorcaigh, cuireadh tús le faisnéis bheo ar sheirbhísí Bhus Éireann i mí Feabhra 2012. Faoi dheireadh na bliana, bhí 409 comhartha i bhfeidhm i mBaile Átha Cliath agus 35 comhartha i gCorcaigh.

Tá an córas á leathnú freisin go dtí Luimneach, Port Láirge agus Gaillimh. Chuir na húdaráis áitiúla sna cathracha sin i gcrích na hoibreacha innealtóireachta sibhialta agus na hoibreacha leictreachais do na comharthaí le linn 2012, agus bhí tús curtha le suiteáil na gcomharthaí i nGaillimh agus i Luimneach faoi dheireadh na bliana.

Lean an tÚdarás ag déanamh monatóireachta ar chruinneas fhaisnéis fíor-ama Bhus Átha Cliath, trí shuirbhéanna rialta agus aiseolas leanúnach ón bpobal. Cuireadh i gcrích an cúigiú babhta de na suirbhéanna i nDeireadh Fómhair agus Samhain na bliana 2012, agus clúdaíodh suirbhéanna fadaimseartha ar 15 shuíomh agus 1,000 bus. Fuarthas amach gur tháinig 93% de na busanna laistigh de dhá nóiméad roimh nó tar éis an ama teachta a bhí tuartha, rud atá ag teacht leis na noirm idirnáisiúnta.

An Pleanálaí Turais Náisiúnta

I mí an Mheithimh sheol an tÚdarás an Pleanálaí Turais Náisiúnta - 'ionad ilfhreastail' ar líne a sholáthraíonn faisnéis seirbhíse faoi gach iompar poiblí a fheidhmíonn seirbhísí sa Stát agus amach as an Stát. Is ionann é agus pleanálaí turais idirmhódúil, ó dhoras go doras, a thugann roinnt roghanna don chustaiméir maidir le turas a dhéanamh ar iompar poiblí.

Tá fáil ar an bPleanálaí Turais Náisiúnta mar sheirbhís Ghréasáin agus mar fheidhmchlár fóin chliste ar fhóin Android agus iOS Apple.

Faoi dheireadh na bliana 2012, bhí freastal déanta ag an bPleanálaí Turais Náisiúnta ar 6.5 milliún iarratas, agus is ó fheidhmchlár fóin chliste a tháinig os cionn 80% díobh sin.

Tá an Bunachar Sonraí Náisiúnta Iompair Phoiblí ina bhonn taca ag an bPleanálaí Turais Náisiúnta. Tá faisnéis sa bhunachar sonraí sin, ar chruthaigh an tÚdarás as an nua é, ar an méid seo a leanas:

- » 120 oibreoir iompair phoiblí;
- » 9,600 stad bus, iarnróid agus tram;
- » 750 bealach iompair phoiblí; agus
- » Thart ar 2,000 seirbhís iompair tuaithe.

[Home](#) | [News](#) | [FAQ](#) | [Feedback](#) | [Privacy Statement](#)

national journey planner

[Text version](#) | [A](#) | [A](#) | [A](#)

From

To

Submit

I'd like to depart at 13 : 45 on 18.06.2013

- my journey preferences

Means of transport:

☒ Train
☒ Tram
☒ Bus

☒ Regional Bus
☒ Ferry
☐ Taxi

Walking speed:

☒ normal 4km/h
☐ fast 5km/h
☐ slow (with heavy luggage) 3km/h

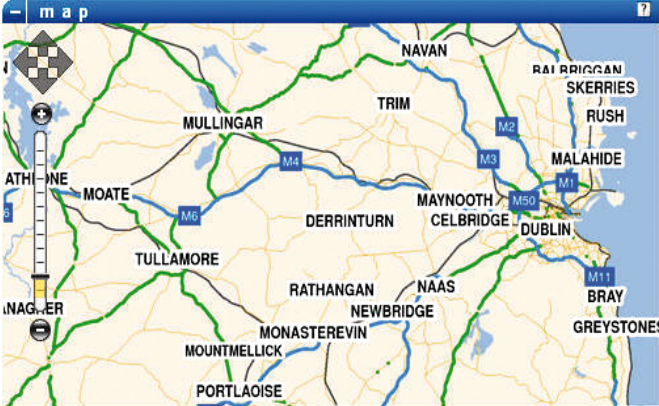
☐ take neighbouring stops into account for origin and destination maximum min walk

Route options:

☒ Fastest routes
☐ Routes with the fewest changes
☐ Routes with the least walking between stops

Via:

- map

- transport updates

Messages filtered by:

Date: 18.6.2013

+ find a timetable

- fares

Coming soon

[Home](#) | [Feedback](#) | [Textversion](#)

Chun a chinntiú go bhfuil an Pleanálaí Turais Náisiúnta chomh cuimsitheach agus is féidir, reáchtáil an tÚdarás tionscnamh mór chun faisnéis atá cothrom le dáta a chur san áireamh ann faoi sheirbhísí arna soláthar ag oibreoirí bus ceadúnaithe agus ag oibreoirí iompair tuaithe.

Transport for Ireland

Sa láithreán Gréasáin Transport for Ireland (www.transportforireland.ie), soláthraítear réimse faisnéise agus teicneolaíochtaí chun cabhrú le tomhaltóirí turais a phleanáil agus a dhéanamh ar iompar poiblí, lena n-áirítear i dtacsaí nó i bhfruilcharr. Rinneadh roinnt feabhsuithe suntasacha ar an láithreán Gréasáin i rith na bliana.

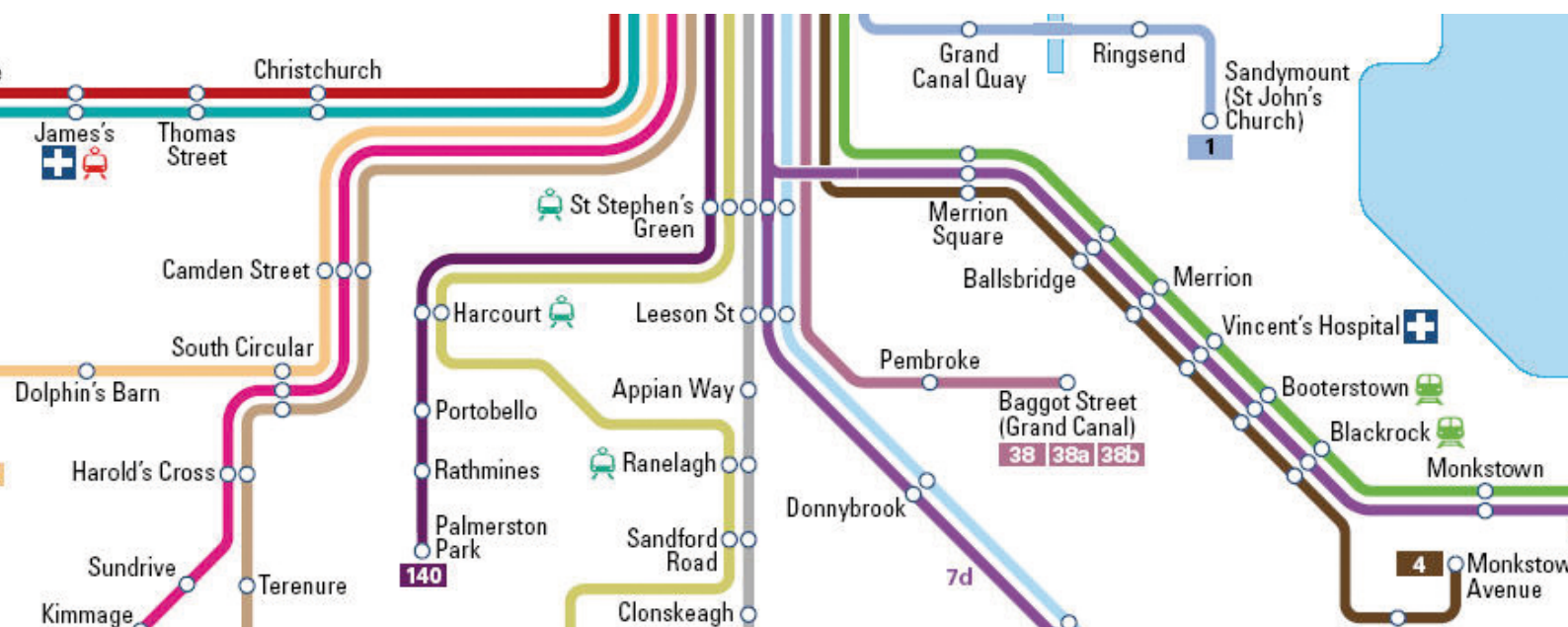
Ceartha paisinéirí

Faoi Rialachán AE 1177/2010, tá paisinéirí atá ag taisteal ar muir agus ar uiscebhealaí intíre faoi chosaint ag roinnt bunchearta. In 2012, d'ainmnigh an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt an tÚdarás mar an comhlacht atá freagrach as an Rialachán sin a fhorfheidhmiú in Éirinn. Tháinig an Rialachán i bhfeidhm ar an 18 Nollaig 2012.

Tá ról den chineál céanna á chomhlíonadh ag an Údarás cheana i leith Rialachán AE 1371/2007, ina bpléitear le ceartha na bpaisinéirí iarnróid.

Léarscáileanna iompair phoiblí

D'fhorbair an tÚdarás léarscáil nua iompair phoiblí do limistéar Bhaile Átha Cliath, ina dtaispeántar gach seirbhís mhinic iompair phoiblí ar aon léarscáil amháin. Chomh maith leis sin, d'fhorbraíomar sraith 14 léarscáil iompair phoiblí áitiúil ina léirítear seirbhísí iompair phoiblí ó lár chathair Bhaile Átha Cliath agus lár bailte móra agus acomhail iompair i gceantar Bhaile Átha Cliath. Foilsíodh na léarscáileanna ar an láithreán Gréasáin Transport for Ireland.

Photograph by Ros Kavanagh

Feabhas a chur ar chaighdeán na seirbhísí bus agus iarnróid

Ní mór dúinn ár gcuid seirbhísí iompair phoiblí a bhainistiú go leanúnach chun freagairt do riachtanais na gcustaiméirí agus ní mór dúinn éifeachtúlachtaí a lorg agus é sin á dhéanamh againn.

Conarthaí seirbhíse poiblí le hoibreoirí faoi úinéireacht an Stáit

Mar a léirítear i dTábla 1 go dtí Tábla 3, bhí feidhmíocht mhaith seirbhíse ag Iarnród Éireann, ag Bus Átha Cliath agus ag Bus Éireann in 2012, agus comhlíonadh, tríd is tríd, na paraiméadair feidhmíochta a shonraítear inár gconarthaí. Tá na paraiméadair sin níos déine gach bliain ó 2010 i leith. In 2012, leasaíodh na conarthaí chun a cheangal ar oibreoirí feidhmíocht na mbusanna a thuairisciú de réir na cathrach agus/nó an phasáiste, agus feidhmíocht na dtraenacha a thuairisciú de réir gach líne iarnróid aonair. Leis an dí-chomhbhailiú sin, beidh sé níos éasca againn a aithint conas mar atá earnálacha aonair ag feidhmiú, rud a chuideoidh linn feabhas a chur ar an bhfeidhmíocht.

Rinne an tÚdarás athbhreithniú freisin ar na conarthaí chun maoirseacht fheabhsaithe a éascú maidir le comhtháthú na mbeartas um tháillí speisialta le táillí ginearálta, agus, ó thaobh costais, chun feachtais mhargaíochta agus bhuiséid a fhaomhadh. Ina theannta sin, rinneadh soiléiriú ar na hoibleagáidí atá ar oibreoirí maidir le tionscnaimh comhtháthaithe, amhail faisnéis fíor-ama do phaisinéirí agus an Pleanálaí Turais Náisiúnta.

Tábla 1: Iarnród Éireann – feidhmíocht os coinne spriocanna

Catagóir	Tomhas	Sprioc (%)	Toradh (%)
Iontaofacht	Céatadán de sheirbhísí sceidealta arna bhfeidhmiú	99	99
Poncúlacht	Céatadán na traenacha arna bhfeidhmiú laistigh de na spriocanna poncúlachta		
	» Idirchathrach (laistigh de 10 nóiméad)	90	97
	» Buaicuaireanta Comaitéara (laistigh de 10 nóiméad)	92	98
	» Seach-Bhuaicuaireanta Comaitéireachta (laistigh de 5 nóiméad))	87	97

Tábla 2: Bus Átha Cliath – feidhmíocht os coinne spriocanna

Catagóir	Tomhas	Sprioc (%)	Toradh (%)
Iontaofacht	Céatadán na bhfeithiclí i seirbhís	98	99.1
Poncúlacht	Céatadán na ndualgas tiománaithe arna bhfeidhmiú	98	99.2
	Céatadán na seirbhísí a d'fhág an ceann aistir laistigh de 5 nóiméad den am imeachta a leagadh amach	95	96.8

Tábla 3: Bus Éireann – performance against targets

Catagóir	Tomhas	Sprioc (%)	Toradh (%)
Iontaofacht	Céatadán na bhfeithiclí i seirbhís	98	99.9
	Céatadán na ndualgas tiománaithe arna bhfeidhmiú	98	99.9
Poncúlacht	Céatadán na seirbhísí ag fágáil an chinn aistir laistigh de sprioclamháil an ama imeachta a leagadh amach		
	» Seirbhísí iompair Stáit (10 nóiméad)	95	97
	» Seirbhísí Chathair Chorcaí (10 nóiméad)	90	96
	» Seirbhísí chathair Luimnigh / na Gaillimhe / Phort Láirge (5 nóiméad)	87	92
	» Seirbhísí comaitéireachta Bhaile Átha Cliath (10 nóiméad)	95	97

Seirbhísí iarnróid éadroim

Leasaigh an tÚdarás na coinníollacha faoinar shann sé freagracht as soláthar seirbhísí iarnróid éadroim (Luas) chuig an nGníomhaireacht um Fháil Iarnróid. Bhí na leasuithe ar aon dul leis na hathruithe ar na conarthaí seirbhíse poiblí. Taispeántar i dTábla 4 sonraí faoi fheidhmíocht na seirbhísí Luas in 2012.

Tábla 4: Feidhmíocht Luas

Catagóir	Tomhas	Sprioc (%)	Toradh (%)
Iontaofacht	Céatadán na gciliméadar tráthchláraithe a seachadadh	100%	99.69
Poncúlacht	Nóiméid a cailleadh mar gheall ar mhoilleanna	0 nóiméad	4032 nóiméad cailte (Tá pionós airgeadais le híoc ag an oibreoir in aghaidh an nóiméid moille.)

Chuir Luas i gcrích an chéad bhliain fhéilire iomlán dá ghréasán leathnaithe in 2012. Clúdaíonn an gréasán Luas (lena n-áirítear Luas na Dugthailte, Luas Choill na Silíní agus Luas Iarthar na Cathrach) 37 km anois, i gcomparáid le 24 km nuair a cuireadh an córas ar bun ar dtús. Is ionann cumas infreastruchtúir an ghréasáin agus thart ar 19,760 turas iompair phoiblí buaic-uair.

In 2012, chlúdaigh tramanna Luas 4 mhilliún ciliméadar, i gcomparáid le 2.1 milliún in 2005, an chéad bhliain iomlán oibre aige.

Ó thaobh airgeadais, bhí easnamh sa bhuiséad ag oibriúcháí Luas go fóill in 2012. Cé go bhfuil dul chun cinn á dhéanamh maidir le hathstruchtúrú costas agus fás ag teacht ar líon na bpaisinéirí, táthar ag tuar go mbeidh easnaimh oibriúcháin i gceist ar feadh roinnt blianta go fóill.

Rinne an Gníomhaireacht um Fháil Iarnróid agus Veolia Transdev (oibreoir Luas) iarrachtaí suntasacha costais agus ioncain a thabhairt i

gcomhréir le chéile. Cuireadh clár ama athbhreithnithe, atá in oiriúint níos beaichte don éileamh ó phaisinéirí, i bhfeidhm i mí Aibreáin, agus tháinig laghdú ar roinnt seirbhísí seachbhuaice dá bharr sin. Táthar ag súil le €1.4 milliún a spáráil i mbliain iomlán mar thoradh ar an athrú sin.

Fóirdheontais a íoctar le hoibreoirí faoi úinéireacht an Stáit

Íocann an tÚdarás fóirdheontais le hIarnród Éireann, le Bus Átha Cliath agus le Bus Éireann i ndáil leis na seirbhísí a sholáthraítear faoi Chonarthaí Seirbhíse Poiblí. Trí na fóirdheontais sin, cumasaítear seachadadh seirbhísí atá riachtanach go sóisialta ach nach bhfuil inmharthana ó thaobh na tráchtála. Sonraítear i dTábla 5 na fóirdheontais a cuireadh ar fáil in 2012.

In 2012, cuireadh ar fáil cistiú éigeandála €36 milliún de bhreis ar an bhfóirdheontas a bhí pleanáilte. Bhí an cistiú sin riachtanach mar gheall ar ghéarchéim airgid sna cuideachtaí.

Tábla 5: Íocaíochtaí fóirdheontais

Oibreoir	Fóirdheontas 2012	Fóirdheontas 2011	Méadú / (laghdú) in 2012
Bus Átha Cliath	€74.80 milliún (áirítear leis sin €5.333 milliún de chistiú éigeandála)	€73.04 milliún	€1.76 milliún
Iarnród Éireann	€166.40 milliún (áirítear leis sin €30.667 milliún de chistiú éigeandála)	€148.69 milliún	€17.71 milliún
Bus Éireann	€36.90 milliún	€43.41 milliún	(€6.51 milliún)
Iomlán	€278.10 milliún (áirítear leis sin €36 milliún de chistiú éigeandála)	€265.14 milliún	€12.96 milliún

Dúshlán airgeadais agus méaduithe ar na táillí

Bhí méid an chistithe fóirdheontais a leithdháileadh in 2012 d'Iarnród Éireann, do Bhus Átha Cliath agus do Bhus Éireann (roimh an gcistiú éigeandála) 8.7% níos lú ná suim na bliana 2011, treocht atá le feiceáil ó 2009 i leith. Ag an am céanna, bhí laghdú ar líon na bpaisinéirí agus ar an ioncam mar aon le méadú ar chostas breosla ina ndúshlán ag na hoibreoirí.

Is amhlaidh a bhí freisin i gcás na Gníomhaireachta um Fháil Iarnróid (RPA): bhí tionchar díobhálach ag an timpeallacht gheilleagrach reatha ar an éileamh ó phaisinéirí, ar an ioncam coimhdeacha, agus ar an bhfeidhmíocht airgeadais.

Le linn 2012, d'fhormheas an tÚdarás iarratais ar mhéaduithe ar na táillí ó Bhus Átha Cliath, ó Bhus Éireann agus ó Iarnród Éireann i ndáil le gach seirbhís iarnróid agus bus ar conradh, agus ón RPA i ndáil le seirbhísí Luas.

Tá sonraí na n-athruithe a ceadaíodh ar na táillí leagtha amach i dTábla 6 (an chéad leathanach eile).

Tábla 6: Athruithe ar tháillí

Oibreoir	An uair a ceadaíodh / a cuireadh i bhfeidhm	Cur síos ar an athrú táille
Iarnród Éireann	Ceadaithe in 2011, i bhfeidhm i mí Feabhra 2012	<ul style="list-style-type: none"> Cur i bhfeidhm na moltaí ón Athbhreithniú ar Struchtúr Táillí Iarnróid Idirchathrach. Leanadh ar aghaidh le plean an Údaráis chun aimhrialtachtaí táille a bhaint, praghsáil ar bhonn achar comhsheasmhach a leathnú agus na difríochtaí ag teorainn na gcriosanna idirchathrach agus na gcriosanna comaitéireachta a mhaolú.
Bus Átha Cliath	Geimhreadh 2012	<ul style="list-style-type: none"> Rinneadh ardú idir 4.21% agus 7.58% ar an táille ticéid mhíosúil agus ticéid bhliantúil Rinneadh ardú 10.34% ar an mbreiseán Bus/Luas Rinneadh ardú idir 5.7% agus 17.9% ar tháillí airgid thirim Rinneadh ardú suas le 12.0% ar na táillí Cárta Léime Rinneadh ardú idir 2.74% agus 16.28% ar tháillí na dticéad réamhíochta..
Bus Éireann	Geimhreadh 2012	<ul style="list-style-type: none"> Rinneadh ardú idir 5.08% agus 6.67% ar an táille ticéid mhíosúil agus ticéid bhliantúil Rinneadh ardú idir 4.76% agus 7.69% ar tháillí airgid thirim Rinneadh ardú idir 5.08% agus 6.67% ar tháillí na dticéad réamhíochta.
Iarnród Éireann	Geimhreadh 2012	<ul style="list-style-type: none"> Rinneadh athrú idir -6.9% agus +9.9% ar an táille ticéid mhíosúil agus ticéid bhliantúil Rinneadh ardú idir 9.1% agus 14.0% ar tháillí airgid thirim do dhaoine fásta sa chríos Short Hop (Baile Átha Cliath) Rinneadh ardú idir 8% agus 10% ar tháillí Cárta Léime Coinníodh na meán-arduithe ar tháillí airgid thirim idirchathrach faoi bhun 3%.
RPA (Luas)	Geimhreadh 2012	<ul style="list-style-type: none"> Rinneadh ardú idir 2.8% agus 6.4% ar an táille ticéid mhíosúil agus ticéid bhliantúil Ardaíodh an breiseán Bus/Luas 10.34% Rinneadh ardú a bhí beagán faoi bhun 2.1% ar an meán ar thicéid airgid thirim, ar thicéid Chárta Léime agus ar thicéid réamhíochta.

Athruithe ar sheirbhísí fóirdheonaithe

Is minic a dhéantar athruithe ar sheirbhísí bus agus iarnróid arna soláthar faoi Chonarthaí Seirbhíse Poiblí, ach ní mór go mbeadh aon athruithe den sórt sin ceadaithe ag an Údarás sula gcuirfear chun feidhme iad.

In 2012, rinne an tÚdarás 191 moladh le haghaidh athruithe ó oibreoirí a mheas, idir mhionchoigeartuithe ar amchláir agus athbhreithnithe móra ar ghréasáin chonairí agus línte iarnróid. Ina measc bhí athruithe suntasacha ar na gréasáin bhusanna i gcathracha réigiúnacha, agus cláir ama iarnróid náisiúnta nua. As na hathruithe a moladh, ceadaíodh 184 athrú ina n-iomláine agus ceann amháin i bpáirt – féach ar Thábla 7.

Tábla 7: Athruithe ar sheirbhísí fóirdheonaithe

	Bus Átha Cliath	Bus Éireann	Iarnród Éireann
Ceadaithe	77	83	24
Ceadaithe i bpáirt	0	1	0
Níor ceadaíodh	0	6	0

Seirbhísí Bhus Átha Cliath

In 2012, sa chéim is deireanaí den chlár Network Direct, tugadh isteach athruithe móra i roinnt réimsí:

- » Baile Átha Cliath Thoir Thuaidh: bealaí a fhreastalaíonn ar Bhinn Éadair, ar Mhullach Íde agus ar chinn scríbe ar an mbealach ag na háiteanna sin;
- » Baile an tSaoir/Tír an Lúir: cónascadh ar Bhealach 16 agus Bhealach 16A agus síneadh na seirbhísí go dtí Aerfort Bhaile Átha Cliath;
- » Cill Mhantáin Thuaidh: bealaí lena nasctar Bré, An Charraig Dhubh, UCD agus lár na cathrach;
- » Dumhach Thrá/An Rinn: seirbhísí a théann trasna na cathrach go dtí Droim Conrach agus Seantrabh;
- » Áth na Sceire/Dún Droma: seirbhísí a théann trasna na cathrach go dtí Droim Conrach agus Larkhill; agus
- » Baile Formaid, Cluain Dolcáin agus Tamhlacht: cuarsheirbhísí lena nasctar na ceantair sin.

Léirítear i dTábla 8 roinnt táscairí feidhmíochta lena rianaítear iarmhairtí an chláir athraithe.

Tábla 8: Iarmhairtí an chláir Network Direct i mBus Átha Cliath

Táscaire	2010	2011	2012
Paisinéirí in aghaidh an bhus in aghaidh na bliana	125,000	128,763	133,768
Paisinéirí in aghaidh an bhaill foirne in aghaidh na bliana	34,694	35,429	36,569
Ciliméadair in aghaidh an bhus in aghaidh na bliana	64,916	66,890	66,303
Flít (riachtanas buaic-ama feithiclí *)	936	821	774

*Is ionann an Buaic-Riachtanas Feithiclí (BRF) agus líon uasta na mbusanna atá ag teastáil chun an gréasán seirbhísí a fheidhmiú

Seirbhísí Bhus Éireann i gcathracha réigiúnacha

Tugadh isteach na hathruithe seo a leanas ar an ngréasán in 2012:

- » Gaillimh: tugadh isteach gréasán leasaithe seirbhísí cathrach i mí an Mháirta;
- » Luimneach: tugadh isteach gréasán leasaithe seirbhísí cathrach i mí Mheán Fómhair; agus
- » Corcaigh: tugadh isteach seirbhísí cathrach athbhreithnithe ar bhonn incriminteach i rith na bliana.

Rinneadh na gréasáin réigiúnacha busanna cathrach sin a athdhearadh chun seirbhísí a sheachadadh atá ailínithe níos dlúithe leis an éileamh ó phaisinéirí. Tá feabhas curtha ar mhinicíochtaí agus tá ródú níos díri i bhfeidhm go dtí cinn scríbe thábhachtacha, lena n-áirítear seirbhísí traschathrach breise.

Tacaítear leis na gréasáin chathrach athbhreithnithe trí bhearta comhtháthaithe (amhail feidhmiú na dtaispeántas faisnéise fíor-ama do phaisinéirí ag láithreacha lárnacha, agus an Pleanálaí Turais Náisiúnta), agus freisin trí chistiú caipitil do bhusanna cathrach nua agus do na bearta bonneagair a bhfuil gá leo chun seirbhísí a sheachadadh go hiontaofa agus go poncúil.

Taispeántar i dTábla 9 mar a chuir na hathruithe gréasáin a d'fhorbair an tÚdarás do sheirbhísí i gcathair Chorcaí, cathair Luimnigh agus cathair na Gaillimhe feabhas ar a gcuid feidhmíochta ó Ráithe 3 de 2011 go dtí Ráithe 3 de 2012.

Tábla 9: An iarmhairt a bhí ag an atheagrú ar sheirbhísí Bhus Éireann i gcathracha réigiúnacha

	Corcaigh		Gaillimh		Luimneach*	
	R3 2011	R3 2012	R3 2011	R3 2012	R3 2011	R3 2012
Paisinéirí a iompraíodh (000)	2,139	2,180 (+1.92%)	791	859 (+8.60%)	662	664 (+0.30%)
Ioncam ó tháillí (€000)	2,543	2,871 (+12.90%)	803	959 (+19.43%)	630	655 (+3.97%)

* Tabhair faoi deara: an t-atheagrú ar sheirbhísí i Luimneach, ní raibh sé i bhfeidhm ach ar feadh cuid de Ráithe 3 de 2012.

Seirbhísí Iarnród Éireann

D'ullmhaigh an tÚdarás agus Iarnród Éireann tograí le haghaidh athruithe ar sheirbhísí iarnróid lena n-áirítear laghdú ar líon na seirbhísí ar roinnt línte agus athruithe ar na patrúin stoptha ar sheirbhísí idirchathracha d'fhonn feabhas suntasach a chur ar amanna turais. Ag leanúint ó na tograí sin, d'eagraigh Iarnród Éireann comhairliúchán poiblí trína láithreán Gréasáin. Leagadh amach dréacht-amchláir don ghréasán seirbhísí atá ag feidhmiú as Stáisiún Uí Chonghaile agus Stáisiún Heuston araon, agus go náisiúnta freisin.

Tar éis don Údarás na haighneachtaí a fháil agus iad a bhreithniú go mion, faomhadh athruithe suntasacha lena gcur i bhfeidhm go luath in Eanáir 2013.

Conradh seirbhíse poiblí nua do Phort Laoise go hÁth na nUrlainn

Le linn 2012, rinne Bus Éireann agus Aircoach araon leasú ar a gcuid seirbhísí tráchtála um busanna ceadúnaithe idir Baile Átha Cliath agus Corcaigh ionas nár chlúdaigh siad an seanbhothar ó Bhaile Átha Cliath go Corcaigh idir Áth na nUrlainn agus Port Laoise a thuilleadh. D'fhág sin go raibh bearna shuntasach i soláthar seirbhísí dóibh siúd ar mhian leo taisteal idir Port Laoise agus bailte ar an seanbhealach, lena n-áirítear Mainistir Laoise agus Darú. Chun an bhearna sin a líonadh, d'eisigh an tÚdarás glao ar thairiscintí do sholáthar seirbhíse bus áitiúil idir Áth na nUrlainn agus Port Laoise.

Is é seo an chéad uair ó bunaíodh an tÚdarás gur osclaíodh conradh seirbhíse bus poiblí do thairiscintí iomaíocha. Bronnadh an conradh ar M & A Coaches, agus cuireadh tús leis na seirbhísí i mí na Samhna 2012.

Comhairliúchán faoin margadh bus a oscailt

I samhradh na bliana 2012, thug an tÚdarás faoi chomhairliúchán poiblí trínar lorg sé tuairimí maidir le hoscailt fhéideartha seirbhísí bus poiblí do thairiscintí iomaíocha in 2014, nuair a bheidh na conarthaí seirbhíse poiblí atá ann faoi láthair, a dámhadh go díreach, idir an tÚdarás agus Bus Átha Cliath agus Bus Éireann ag dul in éag.

I gcomhthreo leis an gcomhairliúchán poiblí, chuaigh an tÚdarás i gcomhairle le hoibreoirí idirnáisiúnta agus intíre bus, chun a fháil amach céard é an leibhéal spéise féideartha in oibriú na seirbhísí bus poiblí in

Éirinn, agus chun tuairimí an mhargaidh a fháil ar mhéid agus ábhar conarthaí féideartha den sórt sin.

Tá tuarascáil ar an bpróiseas comhairliúcháin phoiblí ar fáil ar láithreán Gréasáin an Údaráis (www.nationaltransport.ie).

Conradh nua maidir le feidhmiú Luas

Tá Luas á fheidhmiú faoi láthair ag Veolia Transdev faoi chonradh leis an RPA. Beidh an conradh sin, lena n-áirítear freagracht as cothabháil bhonneagar agus rothstoic Luas trí roinnt conarthaí cothabhála, ag dul in éag i mí Mheán Fómhair 2014. Beidh an conradh um chothabháil an infreastruchtúir agus dhá chonradh um chothabháil feithiclí ag dul in éag in 2019.

Chuir an tÚdarás fógra in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, ag lorg páirtithe a mbeadh suim acu tairiscint a chur isteach ar an gconradh chun seirbhísí iarnróid éadrom Luas a fheidhmiú i mBaile Átha Cliath ó Mheán Fómhair 2014 go dtí Meán Fómhair 2019. Is é an tÚdarás a bheidh ina chliant conarthach agus beidh an Ghníomhaireacht um Sholáthar Iarnróid (RPA) ag déanamh bainistíochta ar an gconradh nua Luas thar ceann an Údaráis.

Beidh bainistiú na láithreán Páirceála agus Taistil Luas san áireamh sa chonradh oibriúcháin nua, agus aistreofar na conarthaí cothabhála feithiclí agus cothabhála bonneagair chuig an oibreoir. Ina theannta sin, nuair a bheidh an síneadh Traschathrach Luas ag feidhmiú, beidh sé san áireamh sa chonradh oibriúcháin.

Ceadúnú busanna

In 2012, rinneadh roinnt leasuithe ar sheirbhísí tráchtála Expressway Bhus Éireann. Cuireadh srian ar roinnt seirbhísí Expressway agus rinneadh athbhreithniú ar roinnt eile ionas go mbeadh an méid ama a thógann turais ó thús go deireadh níos iomaíche. Mar thoradh air sin, cuireadh seirbhísí ar ceal nó laghdaíodh iad i roinnt bailte agus pobal. Scrúdaigh an tÚdarás gach cás chun a mheas céard a d'fhéadfaí a dhéanamh chun tionchar áitiúil na n-athruithe ar sheirbhísí a mhaolú.

Taispeántar i dTábla 10 na seirbhísí ionaid a bhí curtha i bhfeidhm faoi dheireadh na bliana.

Tá an leibhéal gníomhaíochta maidir le ceadúnú busanna i rith 2012 léirithe i dTábla 11.

Lean an tÚdarás ag déanamh monatóireachta ar ghníomhaíocht na gceadúnaithe chun a fhíorú gur chomhlíon siad coinníollacha a gcuid ceadúnas. Áiríodh leis sin cigireachtaí ar an láthair agus scrúdú ar láithreáin Ghréasáin na gceadúnaithe agus ar an bhfaisnéis a d'fhoilsigh siad.

Tábla 10: Seirbhísí bus tráchtála a tarraingíodh siar agus an ghníomhaíocht a rinneadh mar fhreagra

Seirbhís	Uimhir an Bhealaigh	Limistéir a raibh tionchar orthu	Gníomh
Baile Átha Cliath – Luimneach	12 / X12 il-stadanna	Ros Cré, An tAonach, Cnocán an Éin Fhinn	Seirbhísí malartacha arna soláthar trí cheadúnas nua a eisíodh do JJ Kavanagh
Baile Átha Cliath – Gaillimh	20 / X20 il-stadanna	Cionn Átha Gad, An Bóthar Buí	Seirbhísí malartacha arna soláthar trí cheadúnas nua a eisíodh do Citylink. Seirbhísí malartacha arna soláthar trí atheagrú ar bhus agus iarnród faoi fhóirdheontas.
Baile Átha Cliath – Corcaigh	8 il-stadanna	Mainistir Laoise, Darú	Seirbhís nua ar conradh le M&A Coaches idir Port Laoise agus Baile Sheáin trí Mhainistir Laoise agus Dharú
Baile Átha Cliath – Ros Láir	2	Ros Láir go Loch Garman	Naisc arna soláthar ag Expressway bealach 40 agus iarnród
Trá Lí – Luimneach	13	Ceann ar bith	Dada – laghdú beag ar sheirbhísí
Cill Airne – Luimneach	14	Ceann ar bith	Dada – laghdú beag ar sheirbhísí
Baile Átha Cliath – Sligeach	23	Rúscaigh, Dromad	Seirbhísí malartacha arna soláthar ar an iarnród
Baile Átha Cliath – Béal an Átha	22	Ail Finn	Ceadúnas i gcomhair seirbhíse áitiúla nua eisithe do Bhus Éireann.
Baile Átha Cliath – Dún na nGall	30	An Muileann Iarainn, An Bábhún Buí, Béal Átha Conaill	Ceadúnas nua eisithe d'oibreoir príobháideach

Tábla 11: Gníomhaíocht um cheadúnú busanna

Cur síos	Faigthe	Diúltaithe	Deonaithe
Iarratais ar cheadúnais nua chun seirbhís bus phoiblí a fheidhmiú laistigh den Stát	142	18	95
Iarratais ar leasuithe ar cheadúnais atá ann cheana féin	145	4	125
Iarratais ar údaruithe idirnáisiúnta i gcomhréir le rialacháin an AE	29	–	2
Iarratais ar aistriú ceadúnais atá ann cheanae	0	–	35
Athnuachan ar cheadúnais atá ann cheana	14	–	10
Achomhairc i gcoinne cinntí ceadúnúcháin arna nglacadh ag an Údarás	14	3	11

Seirbhísí iompair tuaithe

Sannadh freagracht don Údarás i mí Aibreáin i ndáil le bainistiú an Chláir Iompair Tuaithe. Mar fhreagra, thug an tÚdarás faoi athbhreithniú mionsonraithe ar na meicníochtaí i gcomhair seirbhísí iompair tuaithe a sheachadadh.

Is é an dúshlán atá roimh an Údarás ó thaobh Clár Iompair Tuaithe athstruchtúraithe a sheachadadh ná an éifeachtúlacht agus an éifeachtacht a fheabhsú i ndroch-chúinsí airgeadais, gan dochar don dea-thoil ollmhór agus don obair dheonach a thacaíonn faoi láthair le soláthar na seirbhísí ar fud an Stáit.

Faoi dheireadh na bliana, bhí creatlach struchtúir nua curtha le chéile, a bhí le fógairt in 2013.

Bhunaigh an tAire Stáit um Iompar Poiblí agus Iompar Comaitéara an Coiste Náisiúnta um Iompar Tuaithe Comhtháite agus d'iarr sé ar an Údarás gníomhú mar chathaoirleach air. Leag sé d'oibleagáid ar an gCoiste nua moltaí a dhéanamh maidir le comhtháthú níos mó a dhéanamh ar sheirbhísí iompair áitiúla agus ar sheirbhísí iompair tuaithe ar fud na tíre.

D'ullmhaigh an Coiste athbhreithniú cuimsitheach ar na constaicí atá le sárú ag an gcomhtháthú faoi láthair, agus thosaigh sé ar chlár chun fáil réidh leo a mhéad a d'fhéadfaí. D'aithin an tÚdarás méid agus nádúr na gníomhaíochta atá dírithe ar chomhtháthú atá á déanamh faoi láthair ag grúpaí iompair tuaithe ar fud na tíre.

Ceann de na buntáistí a bhain le sannadh na freagrachta as an gClár Iompair Tuaithe don Údarás arbh ea go raibh an tÚdarás in ann atheagrú a dhéanamh ar roinnt seirbhísí iompair tuaithe d'fhonn maolú a dhéanamh ar na heasnamh a bhí ann de bharr athruithe agus cuíchóirithe i seirbhísí bus arna soláthar ag oibreoirí fóirdheontais agus oibreoirí tráchtála araon.

Pleanáil níos fearr don todhchaí

Tá ailíniú na húsáide talún agus an tsoláthair iompair ríthábhachtach d'fhorbairt na tíre.

Pleananna agus beartais reachtúla

Tá réimse leathan ról agus feidhmeanna ag an Údarás, a bhaineann le húsáid talún agus pleanáil iompair a chomhtháthú. Go háirithe, tá an tÚdarás dlúthpháirteach sa phróiseas pleanála, laistigh de Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath agus go náisiúnta araon. Leis an bhfreagracht sin, comhlánaítear agus treoraítear feidhmiú an Údaráis maidir lena chuid dualgas a bhaineann le hinfheistíocht san iompar agus le seirbhísí iompair phoiblí.

In 2012, lean an tÚdarás ar aghaidh ag cur chun cinn agus ag éascú pleanáil chomhtháite maidir le húsáid talún agus iompar, le béim ar leith ar na cathracha tairsí: Corcaigh, Luimneach, Gaillimh agus Port Láirge. Mar chuid den obair sin, rinneadh aighneachtaí faoi phleananna forbartha agus faoi iarratais phleanála, agus rinneadh dlúth-theagmháil le húdaráis áitiúla agus pleananna ceantair áitiúil, pleananna forbartha, scéimeanna pleanála Creasa Forbartha Speisialta agus cláir infheistíochta iompair á n-ullmhú acu. Tá liosta de na príomh-aighneachtaí tugtha i dTábla 12; tá cóipeanna de na haighneachtaí ar fáil ar www.nationaltransport.ie.

Lean an tÚdarás lena rannpháirtíocht leis na grúpaí éagsúla um fhorfheidhmiú treoirlínte pleanála réigiúnaí ar fud na tíre. D'oibríomar go dlúth le húdaráis áitiúla i gcathair Chorcaí, i gcathair na Gaillimhe agus i gcathair Phort Láirge agus a gcuid Creataí Infheistíochta Iompair Cúig Bliana á n-ullmhú.

Treoirlínte

Tá tosaíocht tugtha ag an Údarás d'ullmhú agus d'eisiúint treoirlínte maidir le réimse saincheisteanna a bhaineann le dearadh iompair agus le héileamh iompair a bhainistiú. In 2012, d'fhoilsíomar *Workplace Travel Plans – A Guide for Implementers* agus *Achieving Effective Workplace Travel Plans – Guidance for Local Authorities*.

Tábla 12: Príomh-aighneachtaí pleanála 2012

Pleananna Forbartha (Mórcheantar Bhaile Átha Cliath)	
»	Athrú uimhir 8 atá beartaithe ar Phlean Forbartha Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin
»	Athrú uimhir 1 ar Phlean Forbartha Chill Dara chun pleananna baile bhig a chuimsiú maidir le Corrhoill, Derrinturn, Ráth Iomgháin, Díseart Diarmada
»	Dréacht-Phlean Forbartha Chill Mhantáin-Ráth Naoi
»	Dréacht-Phlean Forbartha Chontae na Mí 2013-2019
»	Dréacht-Phlean Forbartha Chontae na Mí 2013-2019, Athruithe Ábhartha
Pleananna Ceantair Áitiúil, Máistirphleananna, Scéimeanna Pleanála (Mórcheantar Bhaile Átha Cliath)	
»	Plean Ceantair Áitiúil Phort Mearnóg – Páipéar Saincheisteanna (Fine Gall)
»	Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Dúill – Páipéar Saincheisteanna (Fine Gall)
»	Plean Ceantair Áitiúil Chill Mhártain – Páipéar Saincheisteanna (Fine Gall)
»	Plean Ceantair Áitiúil beartaithe Bhaile an Rólaigh – Páipéar Saincheisteanna (Fine Gall)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile Bachaille (Fine Gall)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile an Dairdisigh (Fine Gall)
»	Leasuithe ar Dhréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile Uí Fhoirtcheirn (Baile Átha Cliath Theas)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil an Caisleán Nua (Baile Átha Cliath Theas)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Ché Sheoirse (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Pheileid – Páipéar Saincheisteanna Réamhdhréachta (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Plean Ceantair Áitiúil Chluain Ghrífin-Bhéal Maighne (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Dréachtphlean Thailte Bhóthar an Náis (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Chluain Ghrífin-Bhéal Maighne, Athruithe Ábhartha, Deireadh Fómhair 2012 (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhóthar an Náis, Athruithe Ábhartha (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Ché Sheoirse, Athruithe Ábhartha (Cathair Bhaile Átha Cliath)
»	Plean Ceantair Áitiúil na Clocha Liatha – Páipéar Saincheisteanna (Cill Mhantáin)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil an Caisleán Nua (Cill Mhantáin)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile Coimín (Cill Mhantáin)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil an tSeanbhaile (An Mhí)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile Chill Dara (Cill Dara)
»	Dréachtphlean Ceantair Áitiúil Bhaile Chill Dara, Athruithe Ábhartha
»	Dréachtscéim Phleanála Chrios Forbartha Speisialta Choill na Silíní (Dún Laoghaire-Ráth an Dúin)
»	Crios Forbartha Speisialta Choill na Silíní, Athruithe Ábhartha (Dún Laoghaire-Ráth an Dúin)
»	Freagra ar an mBord Pleanála maidir le haighneachtaí a rinne Comhairle Co. Fhine Gall agus Iarnród Éireann ar Leasú beartaithe uimhir 1 ar Chrios Forbartha Speisialta Pháirc Hans (chun saoráid Pháircéala agus Taistil a cheadú ag Stáisiún Pháirc Hans)
Taobh amuigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath	
»	Dréachtscéim Phleanála Chrios Forbartha na Móna Airde (Comhairle Contae Chorcaí)
»	Achomharc maidir le Dréachtscéim Phleanála Chrios Forbartha na Móna Airde – tuairimí chuig an mBord Pleanála

Suirbhé náisiúnta teaghlaigh faoin taisteal

Braitheann pleanáil iompair rathúil ar na sonraí is fearr atá ar fáil a bheith againn faoi phatrúin taistil na ndaoine. In 2012 choimisiúnaigh an tÚdarás mórshuirbhé náisiúnta teaghlaigh faoin taisteal. Rinne Millward Brown an suirbhé idir Aibreán agus Nollaig, ar shampla ionadaíoch de dhíreach os cionn 6,000 teaghlach ar fud na tíre. Cuireadh níos mó ná 14,000 dialann taistil i dteaghlaigh ionas go gcomhlánódh siad féin iad, agus faoin Nollaig bhí thart ar 10,000 dialann taistil seolta ar ais agus iad comhlánaithe go hiomlán.

Léiríodh an méid seo a leanas sna torthaí tosaigh ón suirbhé:

- » Is é an carr fós an príomh-mhodh taistil d'fhormhór na dturas;
- » Daoine a úsáideann seirbhísí bus agus iarnróid go rialta, ceapann siad go bhfuil luach maith ar airgead le fáil astu;
- » Tá fás ag teacht ar an éileamh ar an rothaíocht, go háirithe i gceantair uirbeacha, agus i gcás a lán turas ceapann rothaithe gur é an rothar an bealach taistil is tapúla;
- » Beagnach 66% de na turais laethúla, is chun críocha seachas críocha oibre agus oideachais iad – ina measc siúd tá siopadóireacht, spóirt agus fóillíocht, cuairt ar chairde agus gnó pearsanta eile;
- » Clúdaíonn os cionn 20% de na turais níos lú ná 1 km; is sa charr a dhéantar 40% de na turais ghearra sin faoi láthair.

Nuair a chuirtear an fhaisnéis a fuarthas ón suirbhé leis na sonraí taistil ó Dhaonáireamh 2011, léirítear pictiúr cuimsitheach de leibhéil reatha an éilimh ar an taisteal.

Samhaltú an iompair

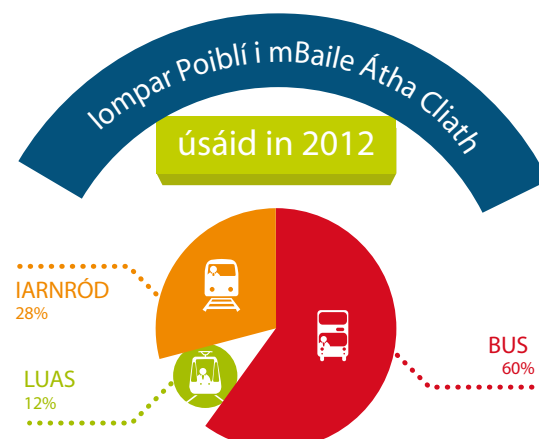
Is í samhail iompair Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath an phríomh-uirlis a úsáidtear le haghaidh anailís iompair agus measúnú iompair don cheantar. Forbraíodh í in 1995 agus tá sí beachtaithe agus nuashonraithe go leanúnach ó shin i leith.

In 2012, baineadh úsáid as an tsamhail i measúnú ar roinnt tionscadal iompair agus pleananna comhtháite um iompar agus úsáid talún. I rith na bliana, chuir an Phríomh-Oifig Staidrimh dhá thacar sonraí thábhachtacha ón Daonáireamh ar fáil don Údarás i gcomhair na samhla:

- » Sa tacar sonraí um Staitisticí Daonra i gCeantair Bheaga, soláthraítear faisnéis faoi dhaonra na hÉireann agus í comhshuimithe ina fo-réigiúin gheografacha, lena n-áirítear de réir contae agus de réir toghroinne; agus
- » Sa tacar sonraí daonáirimh um Áit Oibre agus Scoile, soláthraítear taifid aonair gan ainm ar an taisteal chun na hoibre agus na scoile. Áirítear i ngach taifead aonair freisin faisnéis dhéimeagrafach agus faisnéis eile a bhaineann le taisteal (lena n-áirítear stádas eacnamaíoch, grúpa socheacnamaíoch agus úinéireacht chairr). Áirítear leis an bhfaisnéis taistil ar leith sa tacar sonraí modh agus fad an taistil, agus an t-am imeachta chun na hoibre nó na scoile.

I measc na bpríomhthorthaí ó anailís tosaigh an Údaráis ar an bhfaisnéis bhí an méid seo a leanas:

- » Na héifeachtaí diúltacha a bhí ag an gcor chun donais geilleagrach agus ag an ardú géar ar an difhostaíocht, rinneadh iad a fhritháireamh a bheag nó a mhór leis an méadú suntasach ar an daonra. Mar thoradh air sin, níor tháinig ach laghdú measartha 6% ar líon na dturas ag an obair idir 2006 agus 2011, go náisiúnta agus i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath araon.
- » Sa tréimhse chéanna, tháinig ardú suntasach ar líon na dturas chun na scoile, go náisiúnta (13%) agus i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath (14%).
- » I gcás na dturas chun na hoibre agus na scoile araon, tháinig laghdú ar na céatadáin maidir le siúl agus taisteal ar an mbus, agus tháinig méadú ar na céatadáin i gcás an taistil i gcarr nó ar rothar.
- » I gcás na dturas chun na hoibre, ba í an rothaíocht an t-aon mhodh taistil amháin ar tháinig dearbhmhéadú air. Tá an méadú sin le feiceáil ar fud na tíre, ach tá sé níos suntasaí (méadú 40%) i lár chathair Bhaile Átha Cliath.

I dteannta leis na sonraí ón Daonáireamh agus ón Suirbhé Náisiúnta Teaghlaigh faoin Taisteal, bhailigh an tÚdarás na tacair shonraí seo a leanas a úsáidfear chun a shamhail féin a nuashonrú i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, mar aon leis na samhlacha a forbraíodh do chathracha réigiúnacha Chorcaí, na Gaillimhe, Luimnigh agus Phort Láirge:

- » Daonáireamh Náisiúnta Iarnróid – ina dtugtar sonraí faoi dhul ar an traein agus thuirlingt ón traein ag gach stáisiún iarnróid sa ghréasán iarnróid náisiúnta ar lá amháin;
- » Daonáireamh Luas – ina dtugtar sonraí faoi dhul ar an tram agus thuirlingt ón tram ag gach stad Luas ar an líne Dhearg agus an líne Uaine ar lá amháin;
- » Suirbhé Áitíochta Bus – a rinneadh ag tuairim is 60 áit laistigh de chathair Bhaile Átha Cliath, agus lena gclúdaítear dhá thródam mhóra (Tródam na gCanálacha agus Tródam seachtrach díreach taobh istigh den M50). Léirítear sa suirbhé líon na mbusanna a théann thar gach pointe tródaime agus meánlíon na bpaisinéirí ar gach bus;
- » Suirbhéanna ar Am Turas ar thart ar 20 conair laistigh de limistéar uirbeach Bhaile Átha Cliath;
- » Sonraí faoi thródam na gcanálacha a sholáthar Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, ina léirítear líon na ngluaisteán, na mbusanna, na dtacsaithe, na leoraithe, na ngluaisrothar, na gcoisithe agus na rothaithe a thrasnaigh tródam na gcanálacha idir 7 agus 10 ar mhaidin ar leith; agus
- » Bailiúchán mór de shonraí comhairimh tráchta maidir le níos mó ná 1,000 aomhal laistigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

Chomh maith leis sin, in 2012 rinne an tÚdarás anailís ar iompar paisinéirí go dtí Aerfort Bhaile Átha Cliath agus uaidh. Léirítear i bpríomhthoradh ón anailís sin go n-úsáideann aon trian de na paisinéirí aeir ar fad iompar bus chun taisteal go dtí Aerfort Bhaile Átha Cliath agus uaidh.

in 2012

Ar ghnáthmhaidin i gCathair Bhaile Átha Cliath, thaistil

52,000

paisinéirí isteach sa chathair ar an mbus

24,000

paisinéirí isteach sa chathair ar an traein

17,000

paisinéirí isteach sa chathair de shiúl na gcos

10,000

paisinéirí isteach sa chathair ar an Luas

8,000

paisinéirí isteach sa chathair ar rothar

rud a fhágann gur úsáid

86,000 paisinéir

iompar poiblí i gcathair Bhaile Átha Cliath ar ghnáthmhaidin in 2012

Ag cuidiú maidir le patrúin taistil daoine a athrú

Tá a lán daoine sásta triail a bhaint as bealaí taistil eile seachas an carr le haghaidh turais ghearra, ach ní mór dóibh faisnéis a bheith acu faoi na roghanna atá ar fáil, agus teastaíonn roinnt spreagtha uathu.

An Clár um Thaisteal Níos Cliste chuig an Ionad Oibre

Oibríonn an Clár um Thaisteal Níos Cliste chuig an Ionad Oibre i gcomhar le fostóirí chun pleananna taistil san ionad oibre a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Is é aidhm an chlár fostaithe a spreagadh chun siúl, rothaíocht, carr a roinnt nó iompar poiblí a úsáid agus iad ag taisteal chun na hoibre.

Ag deireadh na bliana 2012 bhí an clár i bhfeidhm i 106 eagraíocht chomhpháirtíochta, agus bhí níos mó ná 249,300 fostaí agus mac léinn san earnáil phoiblí agus san earnáil phríobháideach araon páirteach ann.

I dtorthaí ó 25 fostóir a raibh pleananna taistil san ionad oibre i bhfeidhm acu ar feadh bliana ar a laghad, léiríodh an méid seo a leanas:

- » Bhain naonúr déag de na heagraíochtaí (76%) amach laghdú ar thurais a rinne tiománaí cairr;
- » Ba ionann an laghdú ar thurais a rinne tiománaí cairr ar an meán agus 18%;
- » Bhain seacht n-eagraíocht amach laghdú níos mó 20% ar thurais a rinne tiománaí cairr;

- » Tháinig ardú ar líon na dturas ar rothar i 20 eagraíocht, agus ba ionann an meán-ardú agus 156%.

Chuidigh na torthaí dearfacha sin, chomh maith le próifíl níos airde an chláir, le cistiú a dhaingniú le haghaidh an dara céim den chlár. Léirítear ar leathanach 29 cuid de na heagraíochtaí atá rannpháirteach sa chlár um Thaisteal Níos Cliste chuig an Ionad Oibre.

Dúshláin spraoi

Reáchtáladh an Dúshlán Rothaíochta 10 Nóiméad i gcomhpháirtíocht le Travelwise Northern Ireland. Rinne 770 rannpháirtí ó 60 ionad oibre ar oileán na hÉireann níos mó ná 13,700 turas ar rothar i dtí seachtaine i mí an Mheithimh. Bhí aistriú cóir iompair dearfach mar thoradh ar an dúshlán: dúirt 74% de na rannpháirtithe go raibh sé ar intinn acu dul chun na hoibre ar rothar go rialta.

Reáchtáladh Dúshlán an Pheidiméadair, imeacht bliantúil arna eagrú ag an Údarás i gcomhar le Foras Croí na hÉireann, thar thréimhse cheithre seachtaine ón 12 Meán Fómhair go dtí an 9 Deireadh Fómhair, agus ghlac 4163 duine ó 52 de na hionaid oibre is mó in Éirinn páirt ann. Tar éis an dúshláin, dúirt 27% de na rannpháirtithe go raibh sé ar intinn acu siúl ag an obair go rialta, agus bheartaigh 20% díobh siúl ag an obair uaireanta nó uair amháin ar a laghad.

Clár Taistil na Scoileanna Glasa

Oibríonn Clár Taistil na Scoileanna Glasa i gcomhar le scoileanna chun modhanna iompair níos inbhuanaithe don turas chun na scoile agus uaithi a chur chun cinn do dhaltaí, do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí. Tá an clár á fheidhmiú ag An Taisce ar son an Údaráis.

In 2012, bhí os cionn 500 scoil ag obair ar théama an taistil. Bronnadh an Bhratach Uaine le haghaidh taistil ar 192 scoil in 2012, a d'fhág gurb ionann an t-iomlán ó 2008 i leith agus 615 scoil.

Bhí gníomhaíocht an chláir in 2012 ard, agus thug oifigigh na Scoileanna Glasa níos mó ná 2,150 cuairt ar scoileanna i rith na bliana. Tugadh cistiú do 400 spás páirceála rothar i 24 scoil a ghlac páirt sa chlár agus fuair beagnach 4,000 mac léinn in 81 scoil oiliúint rothaíochta fhóirdheonaithe sa bhliain acadúil 2011/2012.

Lean na scoileanna ar aghaidh freisin ag cur chun cinn raon gníomhaíochtaí ar nós Cycle on Wednesday (COW) agus Walk on Wednesday (WOW), busanna siúil agus Páirceáil & Siúl.

Infheistíocht a dhéanamh don todhchaí

Tá an meascán ceart infheistíochta caipitil ríthábhachtach, go háirithe agus mórshriantacht airgeadais i bhfeidhm.

Infheistíocht chaipitil

Infheistíonn an tÚdarás i dtionscadail iarnróid, bhus, bhainistithe trácht, rothaíochta, siúil agus teicneolaíochta i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath agus i gcathracha réigiúnacha Chorcaí, na Gaillimhe, Luimnigh agus Phort Láirge. Infheistíonn sé freisin i mbearta ar fud na tíre lena bhfeabhsaítear an inrochtaineacht ar an gcóras iompair phoiblí do dhaoine faoi mhíchumas.

Ba ionann caiteachas caipitil an Údaráis in 2012 agus thart ar €145 milliún, agus caitheadh €130 milliún den mhéid sin i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Léirítear an deontas caipitil iomlán a íocadh le gach gníomhaireacht feidhmiúcháin i dTábla 13.

Clár caipitil Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath

Bhí an caiteachas caipitil i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath i gceithre phríomhréimse:

- » Bearta iompair inbhuanaithe;
- » Clár caipitil iarnróid éadroim;
- » Clár iarnróid throm;
- » Clár infheistíochta sa fhlít busanna.

Déantar cur síos níos mionsonraithe ar gach réimse díobh sin thíos.

Bearta iompair inbhuanaithe

Roinneadh an clár sin i gcúig fhochlár leathana:

- » Rothaíocht/siúil;
- » An gréasán busanna;
- » Bainistíocht trácht;
- » Sábháilteacht; agus
- » Tionscadail choimhdeacha (mar shampla, scéimeanna comharthaíochta, staidéir ar an trácht agus Córais Iompair Chliste)

Caitheadh beagnach €39 milliún ar 219 scéim. Léirítear i dTábla 14 miondealú ar an gcaiteachas ar fud na bhfochlár, agus léirítear i dTábla 15 an bonneagar nua a seachadadh faoin gclár le linn 2012. Baineadh úsáid as níos mó ná aon trian de chaiteachas iomlán an chlár chun feabhsuithe siúil agus rothaíochta a sheachadadh.

Críochnaíodh mórthionscadail tosaíochta bus i Sráid Chlann Bhreasail/ an tSráid Nua Theas/Sráid Bhríde, i gCé an Phoirt Thuaidh agus i Séipéal Iosóid i rith na bliana. Leanadh le hobair thógála ar Dhroichead Shráid Mhaoilbhríde, ar é an tionscadal i gclár caipitil 2012 a bhfuil an luach is airde aige.

Tábla 13: Dáileadh na n-íocaíochtaí caipitil

Gníomhaireacht feidhmiúcháin	Clár Chaipitil agus Fíor-ama Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath (€ milliún) *	Clár Caipitil na gCathracha Réigiúnacha (€ milliún)	Clár Caipitil na hInrochtaineachta (€ milliún) †	Iomlán (€ milliún)
Bus Éireann	3.632			3.632
Comhairle Contae Cheatharlach			0.002	0.002
Comhairle Cathrach Chorcaí	0.055	5.762		5.817
Comhairle Contae Chorcaí		1.208		1.208
Bus Átha Cliath	23.106		0.045	23.151
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	21.310			21.310
Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin	5.418			5.418
Comhairle Contae Fhine Gall	4.014			4.014
Comhairle Cathrach na Gaillimhe	0.026	3.832		3.858
Comhairle Contae na Gaillimhe		0.290		0.290
Iarnród Éireann	32.224	0.134	1.462	33.820
Comhairle Contae Chill Dara	1.578			1.578
Comhairle Cathrach Luimnigh	0.090	0.030		0.120
Comhairle Contae Luimnigh		0.296		0.296
Comhairle Contae na Mí	2.133			2.133
An tÚdarás Náisiúnta Iompair	3.610		0.268	3.878
An Gníomhaireacht um Fháil Iarnróid	27.397			27.397
Comhairle Contae Átha Cliath Theas	4.081			4.081
Comhairle Cathrach Phort Láirge	0.020	0.641		0.661
Comhairle Contae Chill Mhantáin	2.162			2.162
Iomlán	130.856	12.193	1.777	144.826

* Baineann na híocaíochtaí le Comhairlí Cathrach Chorcaí, na Gaillimhe agus Phort Láirge leis an tionscadal um Fhaisnéis Fíor-ama do Phaisinéirí

†Baineann na híocaíochtaí leis an Údarás Náisiúnta Iompair faoin gClár Caipitil Inrochtaineachta leis an Scéim Deontais um Fheithiclí atá Oiriúnach do chathaoireacha rothaí le haghaidh tacsaithe agus fruilcharranna

Tábla 14: Caiteachas ar bhearta iompair inbhuanaithe i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath de réir fochlár

	An Gréasán Busanna	Siúl / Rothaíocht	Tionscadail	Sábháilteacht	Bainistíocht Tráchtá	Iomlán
Caiteachas (€ m)	11.08	13.39	5.49	0.96	7.87	38.79
% den chaiteachas iomlán	29	35	14	2	20	100

Tábla 15: Bearta iompair inbhuanaithe arna bhfeidhmiú i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath

Limistéar Údarás Áitiúil	Cathair Bhaile Átha Cliath	Baile Átha Cliath Theas	Fine Gall	Dún Laoghaire- Ráth an Dúin	An Mhí	Cill Dara	Cill Mhantáin	Iomlán
Líon na dtionscadal	59	28	27	17	30	30	28	219
Lánaí bus nua (méadair)	5,367 nua nó feabhsaithe	0	0	0	0	0	0	5,367
Lánaí rothar nua (méadair)	3,260 nua nó feabhsaithe	0	0	5,100	150	0	5,073	13,583
Cosáin nua (méadair)	2,950	1,493	981	880	3,767	3,650	2,663	16,384
Feabhsúcháin ar aomhail trácht (líon)	10	5	0	18	7	3	34	77
Feabhsúcháin ar stadanna bus (líon)	31	4	1	7	16	1	10	70
Trasrianta túcánacha a cuireadh ar fáil (líon)	3	2	2	3	0	0	4	14
Trasrianta do choisithe a cuireadh ar fáil (líon)	36	8	1	8	11	8	2	74

Clár caipitil iarnróid éadroim

Rinneadh dul chun cinn suntasach in 2012 ar an tionscadal Luas Traschathrach. Tá sé i gceist leis an tionscadal líne iarnróid éadroim 5.6 km a thógáil ó fhoirceann na Líne Glas Luas atá ann cheana féin ag Faiche Stiabhna, trí lár na cathrach, ag trasnú leis an Líne Dhearg atá ann cheana féin ag Sráid na Mainistreach Íochtarach, chun nascadh le líne iarnróid Mhaigh Nuad ag Droichead Broome.

Leanadh ar aghaidh leis an obair deartha ar an scéim, agus foilsíodh fógraí tairisceana do na réamhchonarthaí cumasaithe. D'fhaomh an tÚdarás an cás gnó le haghaidh an tionscadail agus bunaíodh buiséad deiridh an tionscadail.

An clár iarnróid throm

Tá tionscadal ath-chomharthaíochta lár na cathrach ina réamhriachtanas le haghaidh uasghrádú seirbhísí iarnróid laistigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Mar thoradh air, beidh teicneolaíochtaí níos nua-aimseartha in ionad an chórais atá ann cheana féin agus fágfaidh sé go mbeidh traenacha á rith níos minice.

Tá an tionscadal á sheachadadh thar roinnt blianta. In 2012, cuireadh i gcrích oibreacha tógála ar chéim 1 agus chéim 2, lenar clúdaíodh Stáisiún Bhinn Éadair go dtí Stáisiún Cill Easra.

I measc na dtionscadal eile a cuireadh chun cinn i rith na bliana, bhí cur i gcrích oibreacha feabhsaithe Stáisiún Shráid an Phiarsaigh chun feabhas a chur ar áiseanna rochtana agus áiseanna eile, agus cur i gcrích na n-áiseanna um thiontú ar ais i gCluain Saileach chun comhtháthú níos mó a éascú idir líne Mhaigh Nuad agus an líne idir an Bealach agus Dún Búinne.

Leanadh ar aghaidh leis an gclár um meaisíní bailíochtaithe ticéad a shuiteáil freisin in 2012, agus cuireadh isteach geataí ticéad breise ag roinnt stáisiún ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

An clár infheistíochta sa fhlít busanna

Thug an tÚdarás cúnamh deontais do Bhus Átha Cliath le haghaidh 80 bus nua dhá stór a cheannach in 2012. Rinneadh an chuid is mó de na busanna sin a sheachadadh i dtreo dheireadh na bliana 2012.

Tá na busanna nua feistithe leis an dara sraith doirse i lár an bhus, a fhágann an dul ar bord agus an tuirlingt níos tapúla. Tá suíocháin leath-chóiste aonair iontu seachas suíocháin forma, staighre díreach, fógraí faoin chéad stad eile (cumasaithe ó thaobh fuaimne agus amhairc araon), Wi-Fi, CCTV ag bun an staighre chun an fháil atá ar shuíocháin thuas staighre a fheiceáil, agus níos mó spáis idir na suíocháin ná mar atá i gcineálacha bus níos sine.

Ina theannta sin, rinne Bus Átha Cliath athchóiriú ar roinnt busanna níos sine. Leis sin, cuirtear le fad saoil na mbusanna agus feabhsaítear a gcaighdeán agus an chuma atá orthu.

Clár caipitil na gcathracha réigiúnacha

Bhí na tionscadail infheistíochta i gCorcaigh, i nGaillimh, i Luimneach agus i bPort Láirge mórán mar an gcéanna leo siúd i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath, agus áiríodh leo feabhas ar thosaíocht do bhusanna agus ar an rothaíocht agus an siúl. Tugadh faoi 52 tionscadal san iomlán in 2012.

Scéimeanna rothar poiblí

Scrúdaigh an tÚdarás an acmhainneacht le haghaidh scéimeanna poiblí roinnte rothar i gCorcaigh, i nGaillimh, i Luimneach agus i bPort Láirge.

Chinneamar méid an cheantair úsáide maidir leo i ngach ceann de na cathracha, mar aon le líon na stáisiún nasctha agus líon na rothar a theastaíonn.

D'fhoill costais oibriúcháin na scéimeanna rothar a ghlanadh, sheol an tÚdarás comórtas chun comhpháirtithe tráchtála nó urraíochta oiriúnacha a aimsiú i gcomhair an tionscadail. Táthar ag súil, i gcás urraitheoir cuí, go gceadódh an conradh urraíochta cearta ainmnithe maidir leis an scéim rothar agus fógraíocht/brandáil ar na rothair agus ag na stáisiúin nasctha. Fuarthas léirithe spéise ó cheithre chuideachta roimh dheireadh na bliana.

Ina theannta sin, d'oibrigh an tÚdarás go dlúth le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath chun síneadh a chur le scóip Scéim Rothar Bhaile Átha Cliath siar go Heuston agus soir go dtí an ceantar na nDugthailte.

An clár inrochtaineachta

Leagtar amach i dTábla 16 na leithdháiltí cistithe don bhliain. Leithdháileadh an chuid is mó den chistiú inrochtaineachta d'Iarnród Éireann i ndáil le cur i bhfeidhm na bhfeabhsúcháin rochtana ag stáisiúin iarnróid. Leithdháileadh an chuid is mó den chistiú a bhí fágtha ar scéim deontais i ndáil le feithiclí a cheannach nó a mhodhnú lena n-úsáid mar thacsaithe agus nó fruilcharranna atá oiriúnacha do chathaoireacha rothaí.

Tábla 16: Cistiú inrochtaineachta

Mír Ghníomhaireachta / Chistithe	Cistiú (€ milliún)
Iarnród Éireann	1.46
Scéim Deontais i ndáil le Feithiclí atá Oiriúnach do chathaoireacha rothaí, le haghaidh tacsaithe agus fruilcharranna	0.27
Bus Átha Cliath	0.05
Iomlán	1.78

Rialáil an tionscail tacsaithe

Cuir mór-athbhreithniú de chuid an Rialtais tús leis an athrú is mó ar rialáil thionscal na mBeagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (SPSV) le deich mbliana anuas.

Cur chun feidhme an athbhreithnithe Rialtais

Díreach tar éis fhoilsiú thuarscáil an Rialtais um Athbhreithniú ar Thacsaithe i mí Eanáir, thosaigh an tÚdarás ag déanamh forbartha ar a chórais TF, a nósanna imeachta agus a chuid rialachán chun moltaí na tuarascála a chur i bhfeidhm.

Cuireadh na hathruithe seo a leanas i bhfeidhm in 2012:

- » Roinntear sonraí na gceadúnas SPSV anois leis an Roinn Coimirce Sóisialaí agus leis na Coimisinéirí Ioncaim.
- » Tá an Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí (PSP) bunaithe anois mar thagairt sonraí lárnach, ag teacht le treoirlínte cosanta sonraí.
- » Nuashonraíodh na dioscaí dosháraithe ar SPSVanna chun Cóid Freagra Thapa a chur san áireamh; eisítear iadsan anois nuair a dhéantar ceadúnas a athnuachan.
- » Faoi réir infhaighteachta, soláthraíonn Ionaid Ceadúnaithe Feithicle rogha aon lae anois maidir le fíorú tacsaiméadair agus tástálacha oiriúnachta feithicle araon. Beidh sé sin ina chabhair maidir le próisis iniúchta feithiclí agus tacsaiméadar a chomhtháthú agus a shruthlíniú.
- » Neartaíodh comhoibriú idir an Garda Síochána agus an tÚdarás trí ghrúpa idirchaidrimh a bhunú chun cabhrú le caingne gaolmhara a chur chun cinn.
- » Bunaíodh rialacháin nua chun brandáil tacsáí a dhéanamh éigeantach agus chun caighdeán na bhfeithiclí a ardú.
- » Forbraíodh sraith ghrádaithe de Chionta Muirear Seasta.
- » Faoi rialacháin nua ceadúnaithe, cuireadh srianta i bhfeidhm ar phlátaí tacsáí a fháil ar cíós agus tugadh isteach an riachtanas gach feithicil a nascadh le tiománaí i bhfíor-am.
- » Bunaíodh fochoiste den Choiste Comhairleach um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí chun gníomhú mar fhóram don earnáil tacsáí agus saincheisteanna a bhfuil suim ar leith ag an tionscal iontu á meas.

Staitisticí

Bhí laghdú leanúnach ar líon na gceadúnas tiomána agus na gceadúnas feithiclí. Laghdaigh líon na gceadúnas feithiclí 3.4%, ó 23,777 in 2011 go dtí 22,964 in 2012, agus laghdaigh líon na gceadúnas tiomána 9.9%, ó 38,499 in 2011 go dtí 34,678 in 2012.

Gníomhaíocht um chomhlíonadh

Ceann de phríomhfheidhmeanna an Údaráis is ea monatóireacht agus forfheidhmiú a dhéanamh ar chomhlíonadh na rialacháin SPSV, agus chun gearáin ó thomhaltóirí faoi sheirbhísí SPSV a scrúdú.

Chuir foireann comhlíonta an Údaráis i gcrích 14,741 seiceáil feithicle. Eisíodh 165 Fógra um Chion Muirir Sheasta mar thoradh orthusan agus rinneadh 52 ciontú cúirte.

Thug an fhoireann comhlíonta faoi 38 oibríocht chomhpháirteacha leis an nGarda Síochána agus 9 n-oibríocht chomhpháirteacha leis na Coimisinéirí Ioncaim agus an Roinn Coimirce Sóisialaí. Bhí roinnt oibríochtaí ar siúl san oíche, agus roinnt eile ag imeachtaí móra, ar nós rás-chruinnithe.

An Tástáil Forbartha Scileanna

Rinneadh athbhreithniú ar an Tástáil Forbartha Scileanna d'iontrálaithe ar an tionscal chun na rialacháin nua a chur san áireamh.

Athbhreithniú ar tháillí

Thug an tÚdarás faoi athbhreithniú ar uastáillí náisiúnta tacsáí, ar méadaíodh go deireanach iad in 2008.

D'aithin an tÚdarás go raibh méadú thart ar 4% ar an gcostas oibríochta tacsáí ó 2010 i leith, mar gheall ar chostais bhreosla den chuid ba mhó. Tá sé seo coibhéiseach go ginearálta leis an méadú ar an innéacs praghsanna do thomhaltóirí thar an tréimhse chéanna.

I bpróiseas comhairliúcháin phoiblí, mhol an tÚdarás méadú táille thart ar 4%, chomh maith le struchtúr táille simplithe. As an 195 aighneacht a fuarthas, ón tionscal tacsaithe den chuid ba mhó, bhí os cionn 90% i gcoinne an togra maidir leis an táille a mhéadú. Thacaigh an Coiste Comhairleach um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí freisin le coimeád an uastáille tacsáí náisiúnta reatha.

Tar éis breithnithe, chinn an tÚdarás gan dul ar aghaidh leis an méadú a bhí beartaithe.

Seirbhís faisnéise

Láimhseáil líne thacaíochta teileafóin an Údaráis, atá ar fáil chun cabhrú le tomhaltóirí agus le comhaltaí tionscail maidir le ceistanna nó gearáin, 34,099 glao san iomlán. Bhí 32,420 de na glaonna sin ó bhaill den tionscal agus 1,679 glao ó thomhaltóirí.

An scéim deontais d'fheithiclí atá oiriúnach do chathaoir rothaí

I mí Feabhra, chuir an tÚdarás i bhfeidhm arís scéim deontais chun cabhrú le hoibreoirí tacsáí agus fruilchairr uasghrádú a dhéanamh ar fheithicil atá oiriúnach do chathaoir rothaí nó feithicil nua oiriúnach a cheannach.

Cé go bhfuarthas 58 iarratas ar chúnamh deontais, níor chomhlíon ach 15 n-iarratasóir gach ceann de na riachtanais. Bhí fadhb ag a lán díobh maidir le cistiú meaitseála bainc a fháil. Na hiarratais ar éirigh leo, bhíodar go léir le haghaidh feithiclí nua a cheannach. Tarraingíodh €0.27 milliún anuas san iomlán.

Faisnéis chorparáideach

Áitreabh

Tá áitreabh ag an Údarás i Lána Fhearchair (a fuair sé ar léas tríd Oifig na nOibreacha Poiblí in 2010 tar éis a bhunaithe) agus i gCearnóg Mhic Liam (léas a fuarthas in 2011 mar thoradh ar dhíscaoileadh an Choimisiúin um Rialáil Tacsaithe).

Bhí an tÚdarás, le cúnamh ó Oifig na nOibreacha Poiblí, gníomhach i rith na bliana ag iarraidh an áitribh i gCearnóg Mhic Liam a fho-ligean, agus aithníodh comhlacht poiblí a bhfuiltear ag súil a ghlacfaidh ar láimh an cíos i lár na bliana 2013.

Foilseacháin chorparáideacha

Leagtar amach príomhfhoilseacháin an Údaráis le linn 2012 i dTábla 17.

Tábla 17: Foilseacháin chorparáideacha

Teideal foilseachán
Report on trends in mode share of people crossing the Canal Cordon 2006 to 2011
Regional Cities: Jobs Initiative Schemes, Bus Priority and Park & Ride Projects – 2011 Report
NTA Sustainable Transport Measures Grants – Final Outturn Report 2011
Bus Rapid Transit (BRT) Core Dublin Network
Annual Report & Financial Statements 2011
Achieving Effective Workplace Travel Plans – Guidance for Local Authorities
Workplace Travel Plans – A Guide for Implementers
Toolkit for School Travel
Non-statutory public consultation on 2014 Public Bus Service Contracts
Non-statutory Public Consultation on 2014 Bus Public Service Contracts – Public Consultation Submissions Report

Saoráil Faisnéise

In 2012, phróiseáil an tÚdarás 21 iarratas faoi na hAchtanna um Shaoráil Faisnéise 1998 agus 2003 agus iarratas amháin faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach 2007-2011 (Rochtain ar Fhaisnéis maidir leis an gComhshaol). I mí na Bealtaine thosaigh an tÚdarás ag foilsiú ar a láithreán Gréasáin na taifid a scaoileadh faoin Acht um Shaoráil Faisnéise.

Láithreáin Ghréasáin

Liostaítear i dTábla 18 láithreáin Ghréasáin an Údaráis do thomhaltóirí in 2012. Tacaíonn na láithreáin Ghréasáin sin le turas iompair phoiblí a phleanáil agus a dhéanamh, agus leo siúd a roghnaíonn an rothaíocht nó an siúl chomh maith.

I mí an Mhárta sheol an tÚdarás a láithreán Gréasáin corparáideach athdheartha (www.nationaltransport.ie), a bhí simplithe agus sruthlínithe chun a chur ar chumas an phobail agus na n-oibreoirí tacsaithe agus busanna an fhaisnéis a theastaíonn uathu a fháil go tapa agus go héasca.

Tábla 18: Príomhláithreáin Ghréasáin dírithe ar thomhaltóirí

Láithreán Gréasáin	Cuspóir
www.nationaltransport.ie	Láithreán Gréasáin corparáideach don Údarás Náisiúnta Iompair
www.transportforireland.ie	Faisnéis agus réimse teicneolaíochtaí a sholáthar chun cabhrú le tomhaltóirí turais a phleanáil agus a dhéanamh tríd iompar poiblí, lena n-áirítear i dtacsáí nó i bhfruilcharr
www.smartertravelworkplaces.ie	Faisnéis a sholáthar faoi iompar inbhuanaithe agus faoi thionscnaimh taistil d'fhostóirí agus d'fhostaithe
www.carsharing.ie	Comhroinnt gluaisteán agus roinnt gluaisteán le gluaisteánaithe eile a chur chun cinn agus a éascú
www.leapcard.ie	Láithreán Gréasáin tiomanta do chustaiméirí ticéadaithe chomhtháite

ríomhRialtas agus Sonraí Oscailte

Ag croílár na Straitéise ríomh-Rialtais 2012-2015, tá an prionsabal treorach do bhainistíocht sonraí: 'Bailigh uair amháin – úsáid a mhéad uair is féidir'. Éilítear faoin Straitéis ríomh-Rialtas freisin go mbeadh ar gach comhlacht poiblí a chuid sonraí a chur ar fáil le haghaidh athúsáide. Tá a chuid sonraí iompair phoiblí náisiúnta foilsithe ag an Údarás, lena n-athúsáid, saor in aisce, ag duine ar bith atá ag iarraidh rochtain a fháil orthu nó iad a íoslódáil.

Ó foilsíodh sonraí iompair phoiblí in 2012, tá na sonraí íoslódáilte go minic ag raon leathan ath-úsáideoirí. Úsáideadh iad i gcomhair feidhmchlár agus láithreáin Ghréasáin nua agus úsáideadh iad freisin i dtaighde acadúil agus i dtaighde tráchtála.

Gradam

I mí Mheán Fómhair bronnadh Gradam Buan Jim McNaughton don Chleachtas Coimisiúnaithe is Fearr ar an Údarás agus an ealaíontóir Theresa Nanigan ag Gradaim Allianz Business to Arts 2012. Bhí an gradam ar son Travelogue, coimisiún ealaíne poiblí le Theresa Nanigan faoi Scéim an Chéatadáin don Ealaín. Déantar ceiliúradh sa saothar ar an dráma daonna a bhíonn le feiceáil ar an gcóras iompair phoiblí i mBaile Átha Cliath gach lá. Rinne an tÚdarás é a chistiú i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Comhairle Co. Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin, Comhairle Co. Fhine Gall agus Comhairle Co. Bhaile Átha Cliath Theas.

Eolas faoin mBord

Ní raibh aon athrú ar chomhaltas an Bhoird in 2012. Tháinig an Bord le chéile 12 uair le linn 2012. Léirítear ballraíocht an Bhoird agus freastal ar chruinnithe Boid i dTábla 19. Tá tuilleadh sonraí faoi chomhaltaí an Bhoird ar fáil in Aguisín A.

Tá ról agus freagrachtaí an Údaráis leagtha amach in Aguisín B.

Foilsítear miontuairiscí chruinnithe an Bhoird ar láithreán Gréasáin an Údaráis (www.nationaltransport.ie).

Tá Coiste Iniúcháireachta bunaithe ag an mBord. In 2012 ba iad baill an Choiste Iniúchta an tUasal John Tierney, Linda Saunders Uasal agus an tUasal Damian Usher. Bhuail an Coiste Iniúcháireachta le chéile ceithre huair le linn na bliana.

Tábla 19: Ballraíocht an bhoird

Comhalta boird	Post	Ceaptha	Cruinnithe a raibh sé/sí i dteideal freastail orthu in 2012	Cruinnithe ar ffreastail sé/sí orthu in 2012
An tUasal John Fitzgerald	Cathaoirleach	01.12.2009	12	12
An Dr Berna Grist	Ordinary Member	01.12.2009	12	12
An tUasal Frank King	Gnáthchomhalta	01.12.2009	12	11
An tUasal Gerry Murphy (Príomhfheidhmeannach))	Gnáthchomhalta (ex officio)	01.12.2009	12	12
Linda Saunders Uasal	Gnáthchomhalta	01.12.2009	12	11
An tUasal John Tierney (Bainisteoir Cathrach Bhaile Átha Cliath)	Gnáthchomhalta (ex officio)	01.12.2009	12	8
An tUasal Damian Usher	Gnáthchomhalta	01.12.2009	12	12
Valerie O'Reilly Uasal	Gnáthchomhalta	15.03.2010	12	10
Margaret O'Shaughnessy Uasal	Gnáthchomhalta	31.03.2010	12	10
An tUasal James Deegan	Gnáthchomhalta	04.06.2010	12	11
An tUasal Hugh Creegan (Stiúrthóir Pleanála Iompair & Infheistíochta)	Gnáthchomhalta (ex officio)	29.11.2010	12	12
An tUasal Daithí Alcorn	Gnáthchomhalta	14.01.2011	12	9

Idirchaidreamh leis an Oireachtas

In 2012 chuir an tÚdarás freagraí scríofa ar fáil ar 296 Ceist Pharlaiminteacha agus ar fhiosruithe eile ó ionadaithe poiblí. Tháinig an tÚdarás os comhair dhá choiste Oireachtais i rith na bliana:

- » I mí na Bealtaine scrúdaigh an Comhchoiste um Chomhshaol, Iompar, Chultúr agus an Ghaeltacht an tuarascáil *Report on Value for Money* agus an tuarascáil *Policy Review of the Rural Transport Programme*.
- » I mí Dheireadh Fómhair rinne an Comhchoiste um Iompar agus Chumarsáid na seirbhísí bus náisiúnta agus ceist na dtairiscintí iomaíocha a mheas.

Aguisín Comhaltaí an Bhoird

A

John Fitzgerald, <i>Cathaoirleach</i>	Tá John Fitzgerald ina Chathaoirleach ar an Údarás Náisiúnta Iompair ó bunaíodh é i mí na Nollag 2009. Is í an chuntasaíocht a ghairm bheatha, agus bhí sé mar Bhainisteoir Cathrach Bhaile Átha Cliath ó lár na bliana 1996 go dtí 2006. Le blianta beaga anuas chaith sé tréimhsí ina Chathaoirleach ar An Post agus ar Ghníomhaireacht Forbartha Ghráinseach Ghormáin. Bhí sé ina chathaoirleach freisin ar an dá Ghníomhaireacht Athbheochana a bunaíodh i Luimneach ag leanúint ó thuarascáil dá chuid don Rialtas faoi fhadhbanna eisiaimh shóisialta sa chathair sin.
Daithí Alcorn	Ionadaí pobail lánaimseartha agus abhcóide pobail is ea an Comhairleoir Daithí Alcorn. Bhí sé ina Chathaoirleach ar Chomhairle Contae Dhún na nGall agus ina Chathaoirleach ar Choiste Gairmoideachais Chontae Dhún na nGall. Cainteoir dúchais Gaeilge is ea é agus tá sé ina bhall de Bhord Údarás na Gaeltachta le 18 mbliana anuas.
Hugh Creegan	Tá Hugh Creegan ina Stiúrthóir Infheistíochta Iompair agus Rialála Tacsaithe don Údarás agus is é an Leas-Phríomhfheidhmeannach é. Bhí sé i mbun oibre roimhe seo leis an Údarás um Bóithre Náisiúnta mar Cheannasaí Rannóige, agus é freagrach as Comhpháirtíochtaí Poiblí-Príobháideacha, Oibríochtaí Tráchtála agus Pleanáil Straitéiseach. Innealtóir sibhialta is ea é a bhfuil antaithí aige ar mhórtionscadail sna hearnálacha poiblí agus príobháideacha, lena n-áirítear Tollán Chalafort Bhaile Átha Cliath, agus leathnú an M50 agus an bailiú dola saorshreafa a ghabhann leis sin.
Jim Deegan	Tá Jim Deegan ina Stiúrthóir ar Railtours Ireland First Class – ceann de na príomhthionscnóirí turas ó thar lear de chuid na hÉireann agus an t-aon soláthraí turasóireachta iarnróid amháin in Éirinn – le 15 bliana anuas. Bhí sé i mbun oibre roimhe seo le Bord Fáilte Éireann agus le B&I Line sa Bhreatain, agus d'oibrigh sé freisin i réimse na gníomhaireachta eastáit agus na forbartha réadmhaoine sa Ríocht Aontaithe, ar an leibhéal bainistíochta agus an leibhéal stiúrthóra araon. Tá cónaí air anois i gContae Laoise agus téann sé suas go Baile Átha Cliath agus anuas gach lá oibre ag baint úsáide as iompar poiblí.
An Dr Berna Grist	Tá an Dr Berna Grist ina Léachtóir Sinsearach sa Scoil Phleanála agus Bheartas Comhshaoil in Ollscoil na hÉireann, Baile Átha Cliath. Abhcóide agus pleanálaí baile cairte is ea í, agus tá a lán foilsithe aici i réimsí na pleanála agus an dlí comhshaoil, an bheartais phoiblí agus an rialachais.
Frank King	Thosaigh Frank King ag obair le CIÉ in 1965 agus d'éirigh sé as an gCuideachta in 1992, agus post bainte amach aige mar Bhainisteoir Ceantair Bhus Éireann (Réigiún an Oirdheiscirt). Bhunaigh sé a chuideachta bhainistíochta agus chomhairleoireachta féin ina dhiaidh sin chun seirbhísí a sholáthar do chliaint in earnáil na turasóireachta agus in earnáil an iompair. Bhí sé ina bhall de roinnt comhlachtaí iompair reachtúla agus neamhreachtúla agus de ghrúpaí iompair tuaithe. Tá sé ina bhall cairte den Institiúid Loighistice agus Iompair.

Gerry Murphy	Tá Gerry Murphy ina Phríomhfheidhmeannach ar an Údarás Náisiúnta Iompair ó bunaíodh é i mí na Nollag 2009. Roimhe sin bhí sé ina phríomhfheidhmeannach ar Ghníomhaireacht Forbartha Ghráinseach Ghormáin, an comhlacht Stáit atá freagrach as athfhorbairt a dhéanamh ar láithreán 73 acra i gcathair Bhaile Átha Cliath mar champas sláinte agus oideachais. Roimhe sin arís, bhí sé i mbun oibre leis an Údarás um Bóithre Náisiúnta, inar bhunaigh sé an tAonad CPP agus inar chuir sé i ngníomh scéimeanna CPP trínar cuireadh dolaí i bhfeidhm ar an ngréasán náisiúnta bóithre. Tá sé ina innealtóir sibhialta cairte.
Valerie O'Reilly	Tá Valerie O'Reilly ina Stiúrthóir Bainistíochta ar Unicorn PR & Communications Limited, cuideachta a bhunaigh sí in 2003. Bhain sí amach Céim sa Mhargaíocht agus Máistreacht sa Chumarsáid Phoiblí & Pholaitiúil. Toghadh í ina hUachtarán ar Chumann Tráchtála Chluain Meala i mí an Mheithimh 2012.
Margaret O'Shaughnessy	Tá an-bhaint ag Margaret O'Shaughnessy le forbairt pobail le blianta fada anuas. Bhunaigh sí Músaem Eitlíochta & Muirí i bhFaing, a bhfuil sí ina Príomhoifigeach Feidhmiúcháin air anois agus ocht nduine dhéag fostaithe ann. Bhí sí ina Stiúrthóir ar West Limerick Resources (Cuideachta Leader) agus ina Ball d'Fhóram Turasóireachta Chontae Luimnigh. Bhain sí amach Diplóma sa Staidéar Sóisialta agus Deimhniú Inniúlachta in Iompar Paisinéirí.
Linda Saunders	Tá an-taithí ag Linda Saunders, idir phleanáil iompair ghairmiúil i Londain agus i mBaile Átha Cliath agus a bheith ina Príomhfheidhmeannach ar Chumann Tráchtála Chill Mhantáin. Bhí sí i mbun oibre in a lán ról deonach, lena n-áirítear Cathaoirleach Bhainse Chill Mhantáin de Chónaidhm Óstán na hÉireann, eagraíocht a raibh sí ina ball di mar chócaire agus mar óstlannaí aitheanta. Tá sí ina cónaí i gCo. Cill Mhantáin agus tá an-suim aici i gcúrsaí comhshaoil. I measc a cuid cáilíochtaí tá M.Sc. sa Phleanáil Uirbeach agus Réigiúnach agus MBA. Tá sí ina ball de Choiste Iniúcháireachta an Údaráis.
Damian Usher	Chuaigh Damian Usher ar scor mar bhaincér gairme in 2007. Tá cónaí air i gCo. na Mí, agus tá an-taithí aige maidir le daoine a bhainistiú agus maidir le caidreamh saothair. Tá sé ina bhall de Choiste Iniúcháireachta an Údaráis.
John Tierney	Ceapadh John Tierney mar Bhainisteoir Cathrach Bhaile Átha Cliath sa bhliain 2006, agus roimhe sin bhí poist aige mar Bhainisteoir Contae Fhine Gall agus mar Bhainisteoir Cathrach na Gaillimhe. Tá an-taithí aige le húdaráis áitiúla agus le grúpaí deonacha, agus tá saineolas ar leith aige i ndáil le rialachas institiúide. Bhain John amach BA agus MA sa Bhainistíocht Phoiblí ón bhForas Riaracháin agus Dochtúireacht sa Rialachas ó Ollscoil na Banríona, Béal Feirste. Bhí sé ina chathaoirleach ar Choiste Iniúcháireachta an Údaráis.

Aguisín

Ról an Údaráis Náisiúnta Iompair

Is comhlacht reachtúil neamhthráchtála é an tÚdarás Náisiúnta Iompair, a fheidhmíonn faoi choimirce na Roinne Iompair, Turasóireachta agus Spóirt. Bunaíodh é de bhun an Achte um Iomprás Bhaile Átha Cliath 2008. Cé gur ceapadh é ar dtús mar údarás iompair i gcomhair Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath faoi Acht 2008, athainmníodh é mar An tÚdarás Náisiúnta Iompair san Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009, lenar cuireadh lena chuid feidhmeanna agus le réimse geografach a shainchúraim. Agus ról agus feidhmeanna an Choimisiúin um Rialáil Tacsaithe san áireamh ina shainchúram, is é an tAcht um Rialáil Tacsaithe 2003 an tríú príomhphíos reachtaíochta atá mar bhonn taca ag a chuid gníomhaíochtaí.

Tá an tÚdarás ainmnithe freisin mar an comhlacht forfheidhmithe in Éirinn i ndáil le Rialacháin de chuid an AE maidir le cearta paisinéirí iarnróid agus paisinéirí ar muir.

Feidhmeanna reachtúla

Is féidir achoimre a dhéanamh ar fheidhmeanna reachtúla an Údaráis mar seo a leanas:

Náisiúnta (lena n-áirítear Mórcheantar Bhaile Átha Cliath)

- » Seirbhísí iompair poiblí a fháil trí bhíthin conarthaí i gcomhair seirbhísí iompair poiblí;
- » Ceadúnú a dhéanamh ar sheirbhísí poiblí busanna paisinéirí nach bhfuil faoi réir conartha i gcomhair seirbhísí iompair poiblí;
- » Faisnéis chomhtháite iompair poiblí a sholáthar;
- » Forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar chreat rialála le haghaidh beagfheithiclí seirbhíse poiblí (tacsaithe, fruilchairr agus limisíní) a rialú agus a oibriú agus a gcuid tiománaithe a rialú;
- » Aighneachtaí reachtúla a ullmhú maidir le Treoirínte Pleanála Réigiúnacha; agus
- » Forfheidhmiú a dhéanamh ar Rialacháin an AE ar chearta paisinéirí iarnróid agus paisinéirí ar muir.

Mórcheantar Bhaile Átha Cliath amháin

- » Tabhairt faoi phleanáil straitéiseach maidir le hiompar;
- » Infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar iompair poiblí;
- » Gréasán iompair poiblí a fhorbairt atá comhtháite agus inrochtana;
- » An rothaíocht agus an siúl a chur chun cinn;
- » Forbairt a dhéanamh ar bhainistíocht éifeachtach tráchta agus éilimh iompair;
- » Branda iompair poiblí aonair a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm;
- » Sonraí agus faisnéis staidrimh a bhailiú faoin iompar; agus
- » Taighde a dhéanamh faoin iompar.

Feidhmeanna eile

Chomh maith lena chuid feidhmeanna reachtúla, comhlíonann an tÚdarás roinnt feidhmeanna thar ceann na Roinne Iompair, Turasóireachta agus Spóirt ar bhonn neamhreachtúil. Áirítear ar na feidhmeanna neamhreachtúla:

- » Pleanáil agus cistiú a dhéanamh ar thionscadail iompair inbhuanaithe i gcathracha réigiúnacha Chorcaí, na Gaillimhe, Luimnigh agus Phort Láirge;
- » An Clár um Thaisteal Níos Cliste chuig an Ionad Oibre a riar;
- » Bainistiú a dhéanamh ar chlár taistil na Scoileanna Glasa;
- » An Clár Iompair Tuaithe a riar; agus
- » Cistiú inrochtaineachta a chur ar fáil d'oibreoirí iompair.

Rialachas

An Bord

Tá an tÚdarás faoi riail Bhoird ina bhfuil suas le dáréag ball arna gceapadh ag an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt. Tá triúr post ar an mBord ar phoist ex officio iad atá curtha in áirithe don Phríomhfheidhmeannach, do bhainisteoir sinsearach eile de chuid an Údaráis, agus do Bhainisteoir Cathrach Bhaile Átha Cliath.

Féadfar comhaltaí an Bhoird a cheapadh ar feadh tréimhse suas le cúig bliana agus féadfar iad a athcheapadh. Mar sin féin, féadfaidh comhaltaí a bheith ar an mBord ar feadh deich mbliana ar a mhéad. Ní bhaineann an srian seo leis na comhaltaí ex officio, a gceaptar iad ar feadh na tréimhse ina bhfuil siad sa phost cuí.

An Coiste Comhairleach

Is é ról an Choiste Chomhairligh um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí comhairle a sholáthar don Údarás nó don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, mar is cuí, i ndáil le saincheistean a bhaineann le beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus a dtiománaithe.

Ceapann an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt comhaltaí an Choiste Chomhairligh.

Údarás Náisiúnta Iompair
Dún Scéine
Lána Fhearchair
Baile Átha Cliath 2
Éire

Guthán: +353 1 879 8300
Facs: +353 1 879 8333
R-photos: info@nationaltransport.ie
www.nationaltransport.ie